JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1858. Woensdag, 10 November. N°. 90.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co. en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te **Amsterdam.**

Prijs der half jaar voor *Batavia*.................... *f* 12,50.
„ „ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*................ „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort een

BIJVOEGSEL.

[EXT]RACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

BATAVIA, *den* 8*sten November* 1858. (No. 22.)

[(St]aatsblad *No.* 125.)

[Gel]ezen enz.

[De]n Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;

[Is] goedgevonden en verstaan:

[I]n gevolge van het besluit van 21 Mei 1858, no. 21, (staats[blad] no 59), te bepalen, dat tot bewijs van voldoend afgelegd [exame]n, blijkens art. 5 der bepalingen betreffende het afnemen [van h]et landmeters examen ect., (staatsblad 1857, no. 18), noo[dig te]r verkrijging der acte van bekwaamheid als landmeter, mede [zal] dienen de aanstelling tot officier der Nederlandsche marine, zoo ver de betrokken persoon is opgeleid op een der insti[tuten] voor de marine.

[Af]schrift enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
A. LOUDON.

[Bij] koninklijk besluit van den 12den Augustus 1858, no. 86, [zijn] voor de dienst in Nederlandsch-Indie benoemd,

[tot] ambtenaren der eerste klasse

H. M. Blume, mr. *W. de Gelder*, mr. *G. J. Keiser*, mr. *E. R. J. C. de Kuijper*, *P. C. Maas Geesteranus*, *J. P. Metman*, mr. *A. M. Oudemans*, mr. *C. M. Smulders*, mr. *P. J. J. C. van Nieuwenhoven Helbach*, mr. J. *H. van* Len[n]ep, mr. *H. D.* Levijssohn *Norman*, mr. J. J. *Schneither*, mr. J. *G. F. Timmermans*.

[tot] ambtenaar der tweede klasse:

P. A. Tergema, J. *A. Focquin*, J. *C. Reijnst*, S. *K. van* [A]alst, *W. A. de Kock van Leeuwen*.

Civiel Departement.

Ontslagen:

[Op z]ijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de commies op het residentiekantoor in de *Lampongsche districten* C. *J. Watson*.

Benoemd:

[Tot] commies op het residentiekantoor in de *Lampongsche Districten*, *F. J. von Jelt de Bruijn*, laatst benoemd commies op het residentiekantoor te *Ternate*, vroeger tweede commies bij de directie van finantien.

[BIJ] DE DIRECTIE DER PRODUCTEN EN CIVIELE MAGAZIJNEN.

[Tot e]ersten commies, de tweede commies *C. van Reijn*.

[Tot] tweeden commies, de derde commies *J. van Slooten*.

[Tot] derden commies, de klerk bij die directie *P. Koppeschaar*.

Militair Departement.

Verleend:

[Een] tweejarig verlof naar *Nederland*, wegens ziekte, aan den onder-intendant der tweede klasse van de militaire administratie, adjoint bij den generalen staf, J. C. *J. van Mienne*.

Marine Departement.

Ontslagen:

[Op] zijn verzoek, eervol uit 's lands dienst, met behoud van [re]gt op pensioen, J. *van der Linden*, laatst gewezen baas [ze]ilmaker bij 's lands equipagewerf te *Soerabaija*, thans op non-activiteit.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.

Landmail van November.

[D]e directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze be[langh]ebbenden, dat de 2de mail-stoomer in November, den 25sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Woensdag, den 24sten November aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., ens.
b des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

De resident van Batavia maakt bij deze bekend, dat voor de levering van gras, voor de paarden op de poststations om de West, bedoeld in de dezerzijdsche advertentie, geplaatst in de Javasche couranten van den 20sten en 23sten October jl. no. 84 en 85, eene heruitbesteding zal worden gehouden, ten kantore van den assistent-resident van het Wester-kwartier der Ommelanden van Batavia, op Dingsdag den 30sten November e. k., des voormiddags te tien uren, en zulks onder de voorwaarden, bekend gemaakt in de hier boven aangehaalde advertentie.

De resident van Batavia maakt bekend, dat op de publicke vendutie, te houden op Zaturdag den 20sten dezer, aan het locaal der beurs, precies te 11 uren, zullen worden verkocht twee perceelen gouvernements grond, gelegen te Batavia, als:
een, gelegen in blok C. deel Westzijde van no. 34, buurt of wijk Roea Malakka, bij de verponding geregistreerd sub. no. 9016, en
een, gelegen in blok A, Oostzijde sub no. . . buurt of wijk Amsterdamsche poort, bij de verponding geregistreerd sub. no. 9019.

Onder bekendstelling, dat dit laatste perceel eerst in twee gelijke deelen afzonderlijk zal worden opgeveild, welke als dan respectievelijk zullen hebben de navolgende omschrijving, als: 1 blok A, Oostzijde no. 1, verponding no, 9019, aan de Noord- en Zuidzijde 47 Nederlandsche ellen en aan de Oost en Westzijde 54 Nederlandsche ellen; blok A Oostzijde, No. 2, verponding No. 9059, metende aan de Noord- en Zuidzijde 47 Nederlandsche ellen en aan de Oost en Westzijde 54 Nederlandsche ellen.

Omtrent dit uitgestrekt voor het oprigten van pakhuizen zoo gunstig gelegen terrein, zijn nadere inlichtingen te bekomen op het residentiekantoor, dan wel op het kadastraal bureau.

Onder nadere goedkeuring van het gouvernement, zullen worden uitbesteed, de leverancien en aannemingen benoodigd voor de marine, de sedentaire inrigtingen van het zeewezen, de fabriek voor de marine en het stoomwezen.

De uitbesteding zal plaats hebben, te Batavia, door den wd. hoofdadministrateur der marine ten zijnen burele, op Donderdag den 25sten November 1858, des voormiddags te tien uren, te Soerabaija, door den directeur van het marine-etablissement aldaar ten zijnen burele, op Zaturdag den 27sten November 1858, des voormiddags te tien uren, te Samarang, door den haven- en equipagemeester, aan 's lands equipagiewerf aldaar, op Woensdag den 24sten November 1858, des voormiddags te 10 uren

Zijnde intusschen bij de genoemde autoriteiten de vereischte inlichtingen te bekómen.

De resident van Cheribon, daartoe bij het gouvernements besluit van 16 October 1858 no. 13 gemagtigd, maakt bij deze bekend: dat de twee der bij gouvernements besluit dd. 22 Maart 1840 no. 6 bedoelde, onbebouwd gebleven perceelen gouvernements grond, gelegen in de kampong Tjankol, ter hoofdplaats Cheribon, zullen worden opgeveild voor rekening van den eersten kooper.

Die veiling zal plaats vinden ter hoofdplaats Cheribon op den zestienden December 1858.

Op Zaturdag den 28sten November 1858, des voormiddags te negen uren, zal door den hoofdingenieur, chef der 4de waterstaatsafdeeling, ten zijnen kantore, onder nadere goedkeuring van het gouvernement, publicke uitbesteding worden gehouden van de leverancie van *vier honderd* stuks djattiehouten kruiwagens van het op Java gebruikelijke klein model.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 11 November, voor het woonhuis van den heer S. *D. Brandon*, op Parapattau, door *Cassalette & Co.*

Op Vrijdag, den 12 November, voor de pakhuizen van C. *Bahre & G. Kinder*, à 4 pCt. vendusalaris, door *Abeelen, Dennison & Co.*

Op Maandag, den 15 November, in het locaal van het collegie van boedelmeesteren.

en

à 2 pCt. vendusalaris, op het Heemradenplein, door *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 16 November, door Gebrs. *Roselje & [illegible]* in een der localen van de Javasche Bank, voor rekening van den heer *Platon.*

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de agenten van de Bataviasche wees- en boedelkamer te Indramaijoe, van wijlen den heer *B. S. van Coevorden.*

Door de wees- en boedelkamer te Samarang, van wijlen den gepensioneerden officier der militaire administratie *Johannes Franciscus Munkes*, de gegageerde militairen *Willem Karel Turk*, *Heinrich Frederich Bolei*, *Jan Polman*, *Jacob Schipper*, *Jean George Henry Einholtz*, den europeeschen matroos *William [illegible]*, de Arabieren *Said Achmat bin Abdulla bin Achmat Alhabsie*, *Saiph Awal bin Seck bin Jagya*, den Maleijer *Achwat Salech Manik*, ook genaamd *Mohamat Salech Banik*, den eervol ontslagen 1en luitenant der infanterie *Abraham van der Lande*, den gecommitteerde van 's lands pakhuizen alhier, *F. A.* C. *van der Smitte*, de te Rio-Janeiro gedeserteerde Ned.-Ind. soldaten *E. Christensen*, *W. Bingel*, *F. W. Vetter*, C. *Pietsch*; den gegageerden kanonnier der 3e klasse, *Pieter Uitenbroek*, den particulieren onderwijzer, *John Casper Nicolaas Creutzburg* en de chinezen *Tjan Goan* en *Ie Souw Lien.*

Door de agenten der Soerabaijasche wees- en boedelkamer te Grissee, van wijlen den heer *Andrew Thomson* en *Intje Arpah[illegible]*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 6 tot en met den 9 November.

HOTEL DES INDES. A. W. Van Couten, van Nederland.— J. O. Oivinck, Echtgenoot en Kind, Idem. — J. A. De Rooij, van Zuijdewijn, van de Reede. —J. van Rhede van Oudtshoorn, Idem — E. Muller, Idem. — Van Wierden, Idem. — Dyscrink, Idem. — Jhr. Roell, Idem.— C. D. Berk, Idem.— S. G. Heckler, Indramaijoe.— Mevrouw Heckler en drie Dochters, Idem.— J. P. Best van Rolle, [illegible]

MARINE HOTEL. L. Schreijer, van Soerabaija.— G. A. van Nipsen, van de Reede.— A. Kuipers, van Panaroekan.— Barkeij, van Tjilangkap.— P. Wieriks, van Samarang.— H. Olie, van Passaroean.

HOTEL DER NEDERLANDEN. R. Welphorst, van Rio de Janeiro.— H. G. Biesthorst, van Decima (Japan).— C. E. Hoekema, van Prigi.— H. F. Fraser, van Japan.— G. J. van Andel [illegible], Idem.— Popken, Idem.

JAVA HOTEL. A. Peltzer, van Ambarawa.— S. Meij[illegible], van Rotterdam.— Gordon, van Samarang.— F. C. G. [illegible], van Rotterdam.— J. Bruinseels, van Kaap de Goede Hoop.— F. Meppelder, Idem.

HOTEL WILLEM II. P. von Eugen, van het Hospitaal.— Camstro, van de Reede. — van Heelen, van Samarang.— S. Wijbrands, van de Reede.— G. W. Lukardie, van Samarang.— Blondeau, Idem.

Vertrekkende Personen.

W. Suermondt Ez., en familie. — *H. Daulsberg.* — *H. J. Reekers* en echtgenoot. — Kapitein *van Mienne.*

Advertentiën.

Getrouwd:

G. J. LINTZ

met

E. R. ERMATINGER,

Weduwe van *P. J. Hammel.*

SAMARANG, 5 *November* 1858. (527)

VROUW ANNA. (*Vervolg.*)

[D]e avond van een triesten November dag begon te [da]len, toen vrouw Anna gereedheid maakte, om eene [vriendin] te gaan bezoeken. Als ordentlijke, zorgdragende vrouw schreef zij aan de meid voor, wat dien avond gegeten worden, en voegde er bij, dat in de spinde [een] kommetje met pruimemoes stond, ingeval haar [man] trek mogt krijgen, om zich, gelijk hij wel meer [deed], daarmede te verfrisschen.

[Z]ij ging. Eerst laat 's avonds kwam zij weer thuis. [Haastig] repte zij zich naar de keuken. De meid zag [haar] eenigzins verwonderd aan. 't Gebeurde zelden of [nooit], dat zij zoo laat nog in de keuken kwam, zelfs als zij uit geweest was. Vrouw Anna liet hare oogen [zoek]end rondgaan, terwijl zij op langzamen toon vroeg, [of er] niets bijzonders was voorgevallen.

[»N]iets van belang," antwoordde de meid. »Alleen [is] vrouws zwager, Hein Eilders, er geweest, om goên [dag] te zeggen."

[»Z]oo, nu al?' vroeg vrouw Anna koeltjes. »Ik dacht, [dat] hij eerst overmorgen gaan wou." Meteen viel haar [oog] op een wit kommetje, dat op den rand van de [tafel] stond. De meid volgde de rigting van haar oog. [Zij] zei, dat dat het kommetje was, waarin ze 't pruimemoes gedaan had; maar de broêr van den baas had dat [laten] staan en had het leeg gegeten.

Eene doodelijke bleekheid overtoog de wangen der jonge vrouw — zij greep naar de tafel, om zich vast te houden — het kommetje viel op de steenen in duizend stukken.

»Ik heb je al vaak gezeid, dat ge hier met geen water op den vloer moet morsen!" zei ze koeltjes tot de meid. »Dat heeft gemaakt, dat ik uitglijd, en mij weer dat kommetje gekost. Wees naderhand voorzigtiger." Vast en langzaam verliet zij de keuken. Toen de meid verwonderd en verlegen op den vloer zag, was daar geen droppel water te zien, die hem glibberig maken kon. Zij schudde het hoofd en mompelde wat tegen de onregtvaardigheid van het volk, dat van zijne eigen lompheid den dienstbaren schuld geeft.

De blaauwverwer lag reeds te bed, toen zijne vrouw bij hem kwam en ook te rust ging. Hoe lang hij geslapen had, wist hij niet, maar hij werd eensklaps wakker en zag in den flaauwen maneschijn zijne vrouw overeind zitten en bittere tranen vergieten. Dat was iets geheel ongewoons voor hem. Tot hiertoe had zij noch gelagchen noch geweend. Verbaasd bespiedde hij haar zonder zijn wakker zijn te verraden. Een gevoel van ijverzucht bekroop hem. Zou ze zijn broeder Hendrik nog altijd genegen wezen? Zou ze om diens vertrek zoo bedroefd zijn en krijten?

Vrouw Anna wrong de handen. Zij vouwde die, ze hief ze smeekend ten hemel, ze drukte jammerend de handen voor haar gezigt. In 't eind verloor de wakkere baas zijn geduld.

»In 's hemels naam, wat mankeert er toch aan?" vroeg hij half nieuwsgierig.

De vrouw scheen hevig te ontstellen; doch ook slechts voor een oogenblik. »'k Heb zoo'n gruwelijke kiespijn!" zeide zij. De meester sliep weer in; vrouw Anna schreide niet meer.

Den volgenden morgen werden zij door luid geschrei en gejammer gewekt. Broeder Hein was dood. Onder vreeselijke benaauwdheden was hij dien morgen vroeg bezweken.

Meester Eilders spong verschrikt zijn bed uit en liep dadelijk naar de voorkamer, waar de Jobsbode in de gedaante van een leerjongen van blaauwverwer Wilbrink nog aan het vertellen was. Zijn gansche voorkomen toonde, hoe vreeselijk ontsteld hij was. Hij trilde aan alle ledemaen en ondervroeg den jongen naar alle omstandigheden. Hij herhaalde wel tienmaal zijne betuiging, hoe hij niet kon begrijpen, dat een mensch 's avonds nog vrolijk en wel en 's morgens al een lijk kon zijn. In zijne verbijstering maakte hij allerlei vreemde gissingen en verlangde ten laatste, dat de jongen naar den doctor loopen en dien bij zijn broeder halen zou; ook hij zelf wou dadelijk bij Wilbrink aan huis komen. De jongen wist niet, wat aan te vangen: naar zijn oordeel was de doctor bij den doode

Bevallen van eene DOCHTER [illegible] geliefde Echtgenoot van
F. J. KNOOPS.

Arnhem, 8 *September* 1858.
Eenige Kennisgeving. (3249)

Bevallen van eene DOCHTER *A. A. Kruseman*, echtgenoote van
G. R. LUCARDIE.

Poerwodadie, 26 October 1858. (3279).

Bevallen van een' ZOON, *W. A. Grube*, geliefde echtgenoot van
W. DE VAL.

Batavia, 5 *November* 1858. (3282)

VENDUTIE

Op Donderdag den 11 November 1858,

wegens vertrek:

voor het woonhuis van den Heer S. D. Brandon, *Koningsplein weg naar Parapattan, door*

CASSALETTE & Co.,

VAN 4 SPANNEN GOEDE PAARDEN,

Wagens, als: een Vis à Vis, een bijna nieuwe Mylord, een Europeesch Tentwagentje, eene fraaije Collectie Bloemen in potten, alsmede eenen zeer goed onderhouden Inboedel, bestaande uit: Ameublementen met Velours d'Utrecht en Damast bekleed, Tafels, Toiletten en Waschtafels met Marmeren bladen, Kleed-Kasten, Etagère-Kasten enz., eene prachtige Pendule met Speelwerk, Zilver- en Pleetwerken, Porceleinen Serviezen, Kristal- en Glaswerk, alsmede:

1 PIANINO,

uit de Fabriek *van de Ruijter*, voor dit klimaat expresselijk vervaardigd.

Alles Woensdag den 10den voor een ieder te bezigtigen. (3265)

Op Vendutie

van Donderdag 11 November

zoo alsmede verkocht worden:

Een goed gedresseerd

Sandelhout rijpaard

hoog, 4 Voet 1 duim.

(5291) CASSALETTE en Co.

VENDUTIE

op Vrijdag 12 November 1858,

in de Pakhuizen van de Heeren

C. BAHRE & G. KINDER,

door

Abeelen, Dennison & Co.,

tegen 4 pCt. Vendusalaris,

van eene zeer aanzienlijke partij Fransche Dranken uit de laatste aanvoeren van **Bordeaux**, voornamelijk:

100 kisten à 4 dozijn Calon St. Estephe.
50 » à 4 » Chateau La Rose.
100 kistjes à 1 » Haut Talence.
150 » à 1 » oude Champagne Cognac van *Jean Renaud*.
50 » à 1 » Slaolie.
25 » à 1 » Muscat Lunel.
25 » à 1 » Muscat Frontignac.
5 pijpen Superieure Madeirawijn.

eene kleine partij Liebfrauenmilch en Claus Johannisberger; een factuur witte

MARMEREN BLADEN

voor Consoles, Glaswerk, geslepen Kristal Tafelserviesen en gekleurd Kristal, waarbij presentglazen, Stopflesschen van 2, 4, 6, 8 en 10 pond, 10 duims Lampenbollen, Speelgoed en fraai gekleede poppen, diverse Modewaren, Zijden en geborduurde baljaponnen, Zijden vesten en dassen, geborduurde zakdoeken met kant, wollen Kinderjurkjes en Schoentjes, elegante Parasols, Kant en Neige, IJzer en Staalwerk, Kramerijen, verlakte Schenkbladen, Engelsche Messen met ivoren heften, Vogelkooijen, Galanterien, Kain paudjangs en diverse Manufacturen.

Op morgen **DONDERDAG** te **bezigtigen.**

(3276) ABEELEN, DENNISON en Co.

HOUT-VENDUTIE.

Op Maandag den 15 November 1858,

op het Heemradenplein, door

JOHN PRYCE & CO.,

van een groote partij

DJATTIEHOUTEN BALKEN

en

Chinesche Doodkistplanken.

(3286)

VERKOOP

van

Parijsche en andere Goederen.

Op Dingsdag, den 16 November 1858, zullen de Ondergeteekenden in een der Lokalen van de Javasche Bank, voor Rekening van den Heer *L. Platon*, publiek verkoopen de ondervolgende uit Frankrijk aangebragte goederen, als:

EEN GROOT ASSORTIMENT DIVERSE PROVISIEN IN BLIK

Cognac op heele en halve pijpen en in kisten.
Roode Wijn op fust en in kisten van 4 dozijn.
Fijne Wijn in kistjes van 4 dozijn, als:
Chateau Lafitte, Chateau Margaux, Chateau la Rose, Chambertin, Hermitage, etc.
Champagne ***Jacquesson & Fils*** in kistjes van 1 dozijn.
Olijf-Olie, diverse **Likeuren, Absinthe, Kirschwasser, Jamaïque Rhum, Chocolade, etc.**

VOORTS:

Witte en geornneerde porceleinen

EET- EN THEE-SERVIEZEN,

voor 12, 18, 24 en 36 personen.

Fraaije **Vazen, Flacons, Tête-à-Tête's, Corbeilles** en **Jardinières** op voet, **Reis-** en **Toilet-Necessaires, Wandelstokken, Zweepen, Wagenlantaarns, Accordeons, Porte-Monnaies, Portefeuilles,** een compleet

BILLARD,

bijzonder fraai **Speelgoed, Post-papier,** **Groote Spiegels** en **groote Gravures** *in rijk vergulde lijsten,* **MEDAILLONS-SCHILDERIJEN,** divers Cristal- en Glaswerk, een factuur Parfumerien *Société Hygiénique*, etc.

WIJDERS:

EEN PRACHTIG ASSORTIMENT MODEWAREN,

bestaande uit:

Zijde, Mousseline en Tarlatane Dames-Kleedjes, Zijden Mantilles, Kunstbloemen, Dames- en **Kinderhoeden, Handschoenen, Zijden Kousen, Waaijers, Kanten** en **Lint,** Fransche **Madapollams** in stukken van 70 ellen, bijzonder geschikt voor bedlakens, diverse soorten van **Pantalons-stof, Heeren** en **Koetsiershoeden, Bretels, Zijden Dassen, Vestenstof,** fijne **Manshemden.**

Alle deze goederen zullen voor een ieder te bezigtigen zijn, op *Zaturdag en Zondag den 13den en 14den November*, terwijl de monsters der Dranken op aanvrage te bekomen zijn bij

(3243 GEBRS. ROSELJE en Co.

Op Donderdag den 25 November 1858
zullen de Ondergeteekenden publiek verkoopen bij kavelingen

180 picols zuivere Klapper-O

(3287) JOHN PRYCE &

Op de Vendutie

door de ondergeteekenden te houden
in een der Lokalen van de Javasche
op Dingsdag 16 November a.
zullen mede verkocht worden:
à tout prix:

3 PAREN PRACHTIGE SPIEGELS

in rijk vergulde Lijsten.

DIMENSIEN DER GLASEN
204 bij 120 ned. dm.

(3244) GEBRS. ROSELJE

Vendutie

op Woensdag den 17den November
wegens vertrek:
voor de woning van den Onder-Intendant der 2
VAN MIENNE,
over de Ster in het Oosten te Weltevreden
door **B. J. LEON,**
van deszelfs Inboedel, als:
Tafels, Stoelen, Kasten, Spiegel en Schilderijen, Hang- en Tafellampen, een Bendie met Paarden, enz.

IJZEREN GELDKISTE

bij

(3262) ABEELEN, DENNISON &

PADANG KOFFI

bij

(3261) ABEELEN, DENNISON &

Twee Scheepsmaste

en

Compositie koperen Huidspij

Onlangs ontvangen:
bij

(3283) JACOMETTI e

CRINOLINES

Cosmatique blanc et noir.
Chez

(3248) M. JA

Ontvangen een Factuur:

bijzonder fraaije en elegante **BIJOUTERIEN,** w
der ***Broche Armbanden, Ringen, Haar***
den en ***Hemdknoopjes,*** met ***Brillanten,*** en
manten, alles naar den laatsten smaak bewerk

(3290) JOHN PRYCE &

15.000 à 20.000 Gulde

in leen te bekomen op eerste verba

Te bevragen bij

(3267) H. MUTTER.

---

overbodig. 't Gansche huispersoneel was langzamerhand op de been gekomen, en terwijl de leerjongen van Wilbrink zich opmaakte, om den doctor te roepen, trad vrouw Anna uit hare slaapkamer.

Een breed doek was om haar gezigt gebonden, dat de sporen van vergoten tranen droeg en er bleek en ontdaan uitzag. Zij was ten volle en met de gewone sierlijkheid en netheid aangekleed. De oogen van al de aanwezigen vestigden zich op haar, toen zij met bevende stem den jongen nariep: »Dood is hij niet? Neen, dood niet — Frits dood niet!"

De leerjongen verzekerde, dat Hein Eilders werkelijk dood was!

Vrouw Anna vouwde als biddend de handen en fluisterde half bewusteloos: »Goede God, hoe is dat wel zoo gekomen?'

De leerling vertelde, was hij wist. Haar zwager was 's avonds heel vergenoegd thuis gekomen en had aan de vrouw gezegd, dat hij dankte voor avondeten, daar hij bij zijn broer al een portie lekker pruimemoes had opgelepeld, dat zijne schoonzuster gekookt had. Daarop was hij nog lang aan 't opruimen en pakken geweest en had hij eindelijk tegen elf uur de meid opgeroepen en verlangd, dat die hem thee zou zetten. De meid had dat gedaan een was toen stilletjes weer naar bed gegaan. Toen ze nu echter voor een halfuur was opgestaan, om 't koffijwater over te hangen, was haar ingevallen, eens naar hem te gaan zien; hij had haar toen bijster slecht geleken, ze had daarop haar volk geroepen, maar toen ze weer aan zijn bed kwamen, was het te laat geweest en had hij al op zijn rug gelegen.

Meester Frans ging naar Wilbrinks huis; ook de doctor kwam daar. Deze wenschte het lijk te open. De broeder was daar echter sterk tegen.

Den volgenden dag liep het gerucht, dat meester Frans had moeten vergiftigd worden, want dat zijn leerjongen zijne vrouw bij 't laadje met arsenicum had betrapt; meester Frans was de bedoelde man geweest en had er aan moeten gelooven, maar het toeval had het omgekeerd. Hoe toch wel zoodanig gerucht ontstaat! Acht dagen na den dood des jongen blaauwverwers werd vrouw Anna gevat.

Het duurde zeer lang, voordat de vrouw, die dadelijk hare gewone koele bedaardheid had teruggekregen, tot eene bekentenis kwam. Alle omstandigheden pleitten tegen haar. Evenwel loochende zij hardnekkig. Eerst door een bijbel kwam het tot overtuiging.

De regter vond onder haar kleinen inboedel een bijbel, netjes in een koker bewaard, verguld op sneê en fraai ingebonden. De regter trok dien bijbel uit zijn foedraal. Op het schutblad stond: »Aan mijne dochter Anna op den dag van hare bevestiging tot lidmaat." De regter begon er in te bladeren — meer werktuigelijk, dan met opzet. Een fijn meel of stoof bij 't vlug omkeeren van de bladeren van ken af; — verwonderd bekeek hij het boek va kanten. Hoe kwam dat stof tusschen die welbe bladen? Hij herhaalde het bladeren; op nieuw er eenig stof uit en viel op 't zwarte laken va roksmouw neer. Thans onderzocht hij het foedr op den bodem scheen hem een witte stof gel hebben, waarvan zich iets aan het ruige pap vastgezet. Dadelijk erg krijgende, borg de reg bijbel weer zorgvuldig in den koker, pakte alles een blad papier en ging er mee naar een apo om deze substantie chemisch te laten onderzoek

Wij brengen den lezer in een laatste verhoor, toe behalve den blaauwverwer Frans Eilders, apotheker van het stadje was opgeroepen. Deze nogtans in de getuigenkamer, tot zij door den verlangd werden, om bij hardnekkig loochenen schuldigde bewijs te voeren. Vrouw Anna werd gebragt. Zij zag er bleek en vervallen uit. Haa bare toeleg, om eene zekere zwakheid te ver viel den inquirent in het oog; hij vroeg haar, w zij geen gebruik maakte van de vrijheid, om te zitten, daar zij toch kennelijk niet al te wel was. Anna antwoordde, dat zij zich sterk genoeg om te staan; zij verkoos onder het gehoor niet zitten.

De regter liet haar begaan en begon haar naar eenige reeds bekende, weinig afdoende bijomstandigheden te vragen. Daarop maakte hij van een gewoon baliekunstje uit vroegeren tijd gebruik, nam een papier van de tafel en leide daardoor Anna's bijbel, die daaronder verborgen was geweest, eensklaps voor hare oogen bloot. Geheim lette hij op den indruk, dien dit onverwachte gezigt op de jonge vrouw maakte. Zij verstomde van kleur. Haar oog hing stijf aan het boek. Zij twijfel herkende zij haar bijbel op het eerste gezigt. Eene voorbijgaande zwakheid, waarschijnlijk het gevolg van den hevigen schok, overviel haar; zij zoude en liet zich magt loos op den stoel neervallen, en zij daareven eerst verstaan had.

De regter scheen dit alles niet te bemerken. Hij bedaard verder, schreef bedaard hare antwoorden op, maar wendde daarbij toch geen oog van de ongelukkige af. Zij scheen na eenige oogenblikken hare beheersing weer geheel meester en beproefde op te staan. Het gelukte, maar zij moest tegen de getuigenbank aanleunen, om niet te vallen. Ziekte en zielsleed hadden het jeugdig forsche ligchaam zijne vroegere kracht ontroofd.

„Kent gij dit boek?" vroeg de regter, eensklaps den bijbel opnemende en haar dien toereikende.

„Ja — het is — het schijnt mijn eigen bijbel te zijn," antwoordde zij verlegen.

„Haal het boek er eens uit," gebood de regter ernstig.

Zij gehoorzaamde.

„Zie eens in het foedraal."

Zij deed dat gewillig, maar hare hand beefde en de adem scheen haar te begeven.

„Weet gij, wat dat voor eene witte, poederachtige stof stof is, die daar nog in dat foedraal zit?" vroeg de regter op nog strenger toon.

Zij keek stout op en zag hem vast aan.

„Witte, poederachtige stof! Waar dan?" vroeg zij bedaard.

De regter tikte, zonder den koker uit hare hand te nemen, met de vingers daarop. Een witachtig meel stoof haar daaruit tegen het gezigt en deed haar huiverend terugdeinzen.

„Weet gij wel, wat dat is?" herhaalde de regter.

„Suiker misschien? — Ik weet het niet," stamelde zij.

„'t Is rattekruid, arsenicum! en wie heeft dat vergif op eene plaats verborgen, die waarlijk 't allerminst voor zoo iets voegt?" Hij zag haar stijf aan. Zij keek niet op, maar antwoordde met voorbeeldelooze bedaardheid: „Wat weet ik daarvan? Dat moet na mijne gevangenneming gebeurd zijn, om mij daardoor zwart te maken."

„En wie zoudt gij dan van zulk eene schandelijkheid verdacht houden? vroeg de regter met nadruk. „Uw man? Heeft iemand anders bij u in huis arsenicum in handen?"

Zij haalde verachtelijk de schouders op. „Men heeft wel meer van die dingen zien gebeuren," zeide zij.

De regter, in hevige spanning en gejaagdheid, trok aan de schel, gaf aan den dadelijk verschijnenden geregtsdienaar een wenk, en in 't volgend oogenblik stond de blaauwverwer Frans Eilders tegenover zijne vrouw.

„Durft gij dezen man in zijn gezigt zeggen, wat gij u daareven hebt laten ontvallen?" vroeg de regter weer meer bedaard.

Vrouw Anna liet zich andermaal magteloos op haar stoel nedervallen. Haar man zag haar donker, maar toch diep bedroefd aan. Zij hield het foedraal krampachtig vast in de handen, terwijl de bijbel met voor op het schutblad de woorden: „Aan mijne dochter Anna op den dag van hare bevestiging tot lidmaat", op tafel open lag.

„Anna — Anna!" sprak de man op een toon, die zijne hevige aandoening verried, „toen uw vader u dien bijbel gaf, had hij zoo iets niet kunnen denken. En als uwe moeder in haar graf dat wist...."

Zijne stem begaf hem en hij barstte in snikken uit.

(*Wordt vervolgd.*)

Door den ondergeteekende wordt ter perse gelegd, eene nieuwe **Miniatuur Uitgave** der

INDISCHE WETBOEKEN,

geheel in den vorm en bewerkt op de wijze van de **NEDERLANDSCHE WETBOEKEN**, uitgegeven onder toezigt van Mr. A. OUDEMAN.

Nader berigt en proeve van bewerking zal spoedig verkrijgbaar zijn.

(3273) H. M. VAN DORP.

BATAVIA, 1858.

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES,
in alle soorten van letters

en groote, worden vervaardigd bij

H. M. VAN DORP

(3245) *te Batavia.*

Vertrekkende Personen.

F. Bertling. (3247)

Passage naar Rotterdam
wordt aangeboden met het Ned. schip

MAARTEN VAN ROSSEM,

gevoerd door Kapt **P. F. Rijken,**

hetwelk uitmuntend is ingerigt en uitgerust voor den overvoer van passagiers, zijnde er een geëxamineerde Doctor aan boord. Het vertrek van hier is bepaald tegen ultimo dezer maand.

Adres bij den *Gezagvoerder* in het Marine Hôtel en bij

de Agenten

(2354) HAAGER & SCHUURMAN.

Vracht en Passage naar Japan

worden aangeboden met het Ned. schip

POSTILJON,

Kapt. **Van de Poll.**

Adres

(3251) DÜMMLER & Co.

Naar Nederland

wordt passage aangeboden met het Extra Snelzeilend Ned. Campage fregatschip

VIER GEZUSTERS,

kapt. **J. BIK.**

Deze bodem zoo bijzonder gunstig bekend voor den overvoer van passagiers, heeft eene doeltreffend ingerigte badkamer, en biedt alle gemakken aan die men aan boord kan verlangen, terwijl het vertrek van hier tegen ongeveer **half December** zal plaats hebben.

Nadere informatien zijn te bekomen bij de heeren **Ruijl, Cramer & Co.** te *Soerabaija*, en hier bij

De Agenten,

(3271) DE WEERDT, RUIJL EN Co.

Tot den Overvoer van
PASSAGIERS naar NEDERLAND,
wordt aangeboden het
Snelzeilend Nederl. Barkschip

GUURTJE EN MARIA,

kapt. **T. J. Boursse Wils.**

Deze bodem is keurig ingerigt, biedt voor passagiers alle mogelijke geriefelijkheden aan, en zal waarschijnlijk tegen het einde dezer maand van hier vertrekken.

Informatien zijn te bekomen, bij

De Agenten,

(3270) DE WEERDT, RUIJL EN Co.

NEDERLANDSCH BARKSCHIP
BARON FORSTNER VAN DAMBENOY,

Kapt. N. KRUIJMEL.

Met dit nieuwe en bijzonder snelzeilende schip, dat zich door ruime en uiterst comfortable inrigtingen ten zeerste aan repatrieerende personen aanbeveelt, wordt **PASSAGE naar NEDERLAND** aangeboden. Deze bodem neemt thans te *Cheribon* lading in, en zal tegen den 25sten dezer maand gereed zijn om van hier de terugreis te aanvaarden.

Adres, bij

de Agenten,

(3274) DE WEERDT, RUIJL & Co.

VRACHT EN PASSAGE NAAR SINGAPORE

met het Nederlandsch schip

ECONOMIST,

Kapt. **OLIVIER.**

Informatien bij

(3288) JOHN PRYCE EN Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND
met het
Nederlandsch Campagne Fregatschip

PRINSES AMELIA,

kapitein L. W. VAN RIJN VAN ALKEMADE.

De aandacht van repatrieerende personen, wordt bij voorbaat reeds gewezen op dit zoo gunstig bekende schip. Hetzelve heeft ruime en nette inrigtingen voor passagiers, vaart eenen bekwamen **Scheepsdokter**, en heeft eene **Melkgevende Koe** aan boord.

Genoemd **Schip** is den 11 September van **Brouwershaven** herwaarts gezeild.

Nadere informatien zijn te bekomen bij

de Agenten

(3280) J. CEZARD & Co.

PASSAGE NAAR NEDERLAND
wordt aangeboden met het

Nederlandsch schip

COPERNICUS,

kapitein L. VISSER,

zullende in de laatste helft van December van hier vertrekken.

Deze bodem, voor den overvoer van passagiers uitnemend ingerigt, voert eenen bekwamen **Scheepsdoktor**, kan als eene gunstige gelegenheid bijzonder worden aanbevolen.

Nadere informatien bij

de Agenten

(3281) J. CEZARD & Co.

BATAVIA.

In den morgen van ll. Maandag, is Z. E. de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van Buitenzorg alhier aangekomen.

☛ Heden is alhier aangekomen het Nederlandsche schip *de Kosmopoliet*, kapt. *J. Bouten*, met troepen, van Nederland, die de reis in den voorbeeldeloos korten tijd van 81 dagen heeft afgelegd.

— Heden Straat Sunda gepasseerd: het Nederlandsche schip *Henriette Gerardina Suzanna*, kapt. *Sissing*, passagier de heer *Lecompte*.

— Het militaire feest, ll. zaturdag op het waterlooplein gegeven, is in de beste orde afgeloopen en zal nog lang het onderwerp der gesprekken van onzen braven krijgsmansstand blijven uitmaken. Het fraaije weder had eene menigte bezoekers uitgelokt, deze feestelijkheid te komen bijwonen, en dikwerf barstten allen in luid gelach uit, waartoe de *verbazende crinoline drager* niet weinig bijdroeg.

Ook het bal in de militaire cantine beantwoordde geheel aan zijn doel.

— Hier ter reede is aangekomen het nederlandsche schip *Zeevaart*, kapt. *H. G. Biesthorst*, van de heeren *Haager* en *Schuurman*. Dit is het eerste particuliere vaartuig, dat met lading uit Japan arriveert. De lading bestaat uit 5549 kisten Boomwas, 300 kisten Lak, 150 kisten Kaarsen, 150 kisten Soja, 73 balen Connoman, 4 kisten japansche Hammen, 10 kisten Sigaren kokers, 20 kisten Tandpoeder en 26000 Bezems.

— Wij vernemen dat het Museum van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen dezer dagen is verrijkt met eene allerbelangrijkste verzameling Kleedingstukken, Wapens, Versierselen enz., van de Papoeas van Nieuw-Guinea.

Deze verzameling, waarvan de wedergade waarschijnlijk in geen ander Museum, wordt gevonden, is een geschenk van den heer *H. D. A. van der Goes*, Resident van Banda, die belast is geweest met de leiding der onlangs van Nieuw-Guinea teruggekeerde wetenschappelijke commissie.

Door dit belangrijke geschenk heeft de heer *van der Goes* zich voor de ethnologie van Nederlandsch-Indië bijzonder verdienstelijk gemaakt.

— Het jaarlijksch examen bij het Corps-pupillen te Gombong nam op den 23sten October jl. een aanvang. Bijna onafgebroken werd dagelijks door den commandant, den majoor *Boers*, en de verdere officieren in eenig vak geëxamineerd, en hebben vele der jonge lieden blijken gegeven van hunne goede vorderingen in vele takken van het onderwijs, alsook in het regtlijnig-, topografisch- en handteekenen, de landmeetkunde, enz.

De laatste dag van het examen, 28 Oct., was door den commandant bestemd, om met de prijsuitdeeling ook aan het publiek, dat welligt dien dag Gombong zoude bezoeken, eenige bewijzen van de bedrevenheid der jongelieden in de zoovele vakken van onderwijs te geven en tevens, om dien dienstbaar te maken om, na dagen van inspanning, een vreugdedag aan het corps te verschaffen. Alles werkte mede, om dit plan een gewenscht gevolg te doen geven, daar, bij overschoon weder, de gezondheidstoestand der pupillen al reeds sinds vele maanden niet beter konde wezen.

Ten dien einde waren den 28sten de pupillen vereenigd in de zoogenaamde recréatieloods, die bestemd is, om er, bij slecht weder, in te spelen of als er dienst is, die daarin te verrigten. Deze loods was nu met groen versierd. Aan eene der lange zijden, in het midden, was eene draperie en verhemelte van vlaggen gemaakt, waarvoor een aantal stoelen stond, bestemd voor de officieren en verdere bezoekers. Voor het midden dezer stoelen stond eene overdekte tafel met eene menigte boeken, atlassen, portefeuilles, instrumenten voor de landmeet- en voor teekenkunde, prenten, enz., allen bestemd tot prijzen. Schoolborden, kaarten, eene globe en meer dergelijke voorwerpen waren hier en daar ordelijk verspreid; al de pupillen (bijna 300, van 7 tot 18 jaren) waren netjes gekleed, op banken gezeten even als de onderwijzers en de verdere personen van het corps.

De officieren en de andere bezoekers met [illegible] mes gingen gezamentlijk met den majoor naar [illegible] achter het fort gelegene bedoelde loods. Daar [illegible] mede stonden de onderwijzers en de andere [illegible] cieren en korporaals en al de pupillen op en [illegible] de laatsten het Volkslied aangeheven. Elk[illegible] daarna zijne plaats in. Nu werden enkele vra[illegible] de verschillende vakken van onderwijs, zeer [illegible] beantwoord; eenige vierstemmige zangstukken, [illegible] door de viool van den 17jarigen pupil *Bertl*[illegible] lief uitgevoerd en, na eene korte aanspraak, [illegible] commandant gehouden, had de prijsuitdeeling waarbij aan ruim honderd pupillen [illegible] een of voorwerp geschonken werd. Vervolgens sprak [illegible] joor nogmaals de pupillen hartelijk toe, waarn[illegible] jarige pupil *Swaving*, die den hoogsten prijs ha[illegible] gen, namens al zijne kameraden in zeer goed [illegible] woorden bedankte voor de moeiten, de zorge[illegible] ouderlijke belangstelling aan hen allen betoond [illegible] werd besloten door een vierstemmig lied.

Toen vereenigde de majoor de officieren, de [illegible] wijzers en het overige cader om zich, betuigde h[illegible] tevredenheid voor hunne zorgen, aan de pupil[illegible] steed, waarvan hij gedurende den tijd, dat hij [illegible] het corps bevond, maar vooral in de laatste dagen, [illegible] rende het examen.—zoo vele duidelijke bewijzen [illegible] vangen, hen uitnoodigende, zoo te willen blijven vo[illegible]

Ook den officier van gezondheid 3e klasse *Sch*[illegible] werd door den Majoor *Boers* de tevredenheid [illegible] verdienden dank betuigd voor de onvermoeide [illegible] in de behandeling der pupillen betoond en [illegible] lieve wijze, waarop hij met die jongelieden [illegible] te gaan, en waardoor hij zich bij allen zoo [illegible] mind en vertrouwd te maken.

Des middags diende de recréatie-loods weder t[illegible] kelijke recréatie. Verschillende spelen, zooals [illegible] klimmen, in den zak loopen en dergelijke, werd[illegible] gevoerd door de pupillen, waarvan velen prijz[illegible] haalden, bestaande in zakdoeken, spiegeltjes, [illegible] messen, knikkers en andere voorwerpen. Be[illegible] zoowel als pupillen vermaakten zich ook weder[illegible] de beste orde liepen deze spelen af.

'sAvonds vertoonden eenige der jonge lieden [illegible] liefhebberij-tooneel »*Uitspanning door Inspanning*[illegible] klein blijspel, waarna door vier paar van hen [illegible] aardig gelostumeerd, een dans met linten en [illegible] eenige oefeningen met sabel en floret werden uitge[illegible] terwijl in de genoemde recréatie-loods eene tafe[illegible] aangerigt van 300 couverts, waaraan de pupill[illegible] koffij en gebak werden onthaald. Hiermede ei[illegible] deze dag, die niet alleen aan de pupillen, maar a[illegible] len, die bij het feest tegenwoordig waren geweest [illegible] veel genoegen verschaft had.

Het nut der inrigting van het Pupillen-Corps, [illegible] doelmatige der oefeningen kwamen duidelijk [illegible] kan de inrigting een geluk genoemd worden voo[illegible] vele jonge lieden, waarvan een zeer groot gedeelte [illegible] zen zijn, en waarvan zeker twee derde, bij [illegible] aan onderwijs en verzorging, hunne [illegible] positie als nuttig lid der Maatschappij niet zoude[illegible] ben mogen hopen.

Samarang. Te Godong, district Mangar, zijn den [illegible] October 1858 *dertig* woningen verbrand.

Onvoorzigtigheid is de oorzaak; de schade [illegible] ongeveer *f* 2700.—

Sumatra's Westkust. De berigten over de maan[illegible] tober behelzen het volgende:

In de residentie Padang is wederom een aanva[illegible] maakt met de bewerking der sawahvelden.

In de afdeelingen III en IX kota's (Agam en [illegible] poeloe) residentie Padangsche bovenlanden. Ont[illegible] brand, waardoor te zamen 22 huizen met eenige schuren zijn vernield. De brand wordt aan onvoorz[illegible] heid toegeschreven, en de schade begroot op *f* 10,0[illegible]

Gedurende de maand September heerschte in de[illegible] dangsche bovenlanden eene felle droogte, welke een [illegible] nadeeligen invloed uitoefende op de bewerking der [illegible] velden en de koffijaanplantingen, die bovendien het ongedierte veel te lijden hadden.

Op vele plaatsen in de afdeeling Ayer Bangies [illegible] was gebrek aan water voor de bewerking der sawah[illegible]

Benkoelen. Na herhaalde moeijelijke poging[illegible] het den controleur te Croë gelukt een eenig[illegible] gaanbaren communicatieweg tusschen de hoofd[illegible] Benkoelen en de Lampongsche districten op te s[illegible]

Te Sabila, afdeeling Manna, district Andelas [illegible] Croë, is mede in den nacht van den 7den Octob[illegible] brand ontstaan, waardoor 18 woningen en 18 [illegible] schuren zijn vernield.

Deze brand wordt aan kwaadwilligheid toegeschr[illegible]

Banka. In de wateren van de districten Mu[illegible] Jeboes, Soengiliat, Marawang en Soengijslan he[illegible] zich in den loop der maand October weder roo[illegible] praauwen vertoond, die eenige handelsvaartuigen h[illegible] aangevallen en uitgeplunderd. Bij eene dier ont[illegible] tingen is een inlander door lanssteken gewond.

De noodige maatregelen zijn genomen, om de schuimers te verjagen.

Door onvoorzigtigheid ontstond in den avond va[illegible] 4den October brand in de woning van den in[illegible] *Rachman*, gelegen in de kampong Baroe, district S[illegible] gijslan, waardoor het huis totaal is afgebrand. (*J.*

Samarang 5 November. In den voormiddag van 31 October jl. heeft de Javaan *Sodjoijo*, inwoner de dessa *Karang Assem* getracht zich, door middel een kris, van het leven te berooven.

Bij de ontdekking van deze poging tot zelfmo[illegible] heeft men bevonden, dat genoemde persoon het [illegible] van de kris in den grond heeft gestoken, op welk w[illegible] tuig hij zich alsdan voorover heeft laten vallen, door hij in den buik eene zware wonde heeft [illegible] men, ter diepte van $1\frac{1}{2}$ duim; zieltogende wer[illegible] naar het Stadsverband alhier overgebragt, alwaa[illegible] tot nog toe wordt verpleegd en men de hoop koe[illegible] hem in het leven te zullen behouden.

De oorzaak van deze poging tot zelfmoord moet den toegeschreven aan huiselijke oneenigheid.

— Aan boord van het alhier liggend schip [illegible] gezagvoerder *Wentholt*, heeft een matroos door o[illegible] ging zich van het leven beroofd. (*Sam. Adv.*)

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 10 November 1858, No. 90.

Samarang, 5 November. Bij de uitgravingen, die voor de nieuwe beschoeijing der kade, vóór het havenkantoor plaats hebben, werden heden ochtend, door den opzigter van den waterstaat *Pourches*, op eene diepte van circa 5 voet, alsnog op eene kleine ruimte, (circa 5 voet breed) talrijke kwikzilverdeeltjes ondekt. Eene hoeveelheid van dien grond, we ligt 20 à 25 ponden, tot ongeveer een halven voet dieper uitgegraven zijnde, werd, hoe dieper, hoe meer kwikhoudende bevonden. Daar het evenwel bekend is, dat kwik, op den grond uitgestort, daarin zakt, zich als gewoonlijk ongelijk verspreidende, en het niet onmogelijk is, dat daar ter een of anderen tijd bij toeval, b. v. het breken van fleschen bij 't uitladen, kwik is uitgestort, zoo is het nog geenszins bewezen, dat hier eene natuurlijke kwikader ontdekt is. De zaak, die ter kennisse der bevoegde autoriteiten is gebragt, zal ongetwijfeld nader behoorlijk onderzocht en tot klaarheid gebragt worden. De ontdekking eener kwikmijn zou reeds op zich zelven, maar meer nog binnen den omtrek eener sterk bebouwde en dus veelvuldig met gravin en doorsnedene stad, allermerkwaardigst zijn.

— In den namiddag van den 4 dezer, omstreeks 4 uren, is door onvoorzigtigheid brand ontstaan in de kampong *Pedjagalan*, die door den fellen wind aangewakkerd, zich spoedig verspreidde in de aangrenzende kampongs, *Sebandaran Wetan*, *Kapoeran* en *Kentangan*, zoodat in weinige oogenblikken 240 inlandsche woningen, waaronder 50 planken met pannen gedekt, eene prooi der vlammen zijn geworden. De schade hierdoor veroorzaakt, wordt begroot op plus minus *f* 20,000.— Door de spoedig aangebragte hulp van het brandspuit-personeel, de policie en de militaire magt, die ongeroepen op het tooneel van den brand is verschenen, is men dien meester geworden.

Te betreuren echter is het, dat bij dit onheil twee menschen zijn omgekomen, zijnde een zeventigjarige grijsaard en een javaansch meisje van tien jaren oud; ook een 4tal buffels is bij die gelegenheid verbrand. Een vreemden indruk maakt het, te zien, dat, te midden van een digt bebouwd geweest gedeel e der brandplek, een klein, *laag* inlandsch huisje, van bamboe *met pannen* gedekt, naar wij hooren, ongedeerd is blijven staan en daarom reeds hier en daar eerbiedsbewijzen ontving, hoezeer blijkbaar de nederigheid van het huisje en de pannen het gered hebben.

(*Sam. Cour.*)

Soerabaija, 25 Oct. Vrijdag hebben, in de Kampong Bandaran, verregaande ongeregeldheden plaats gehad, door eenige dronken afrikaansche matrozen van het alhier ter reede liggend klippers hip *Professor Suringar*, kapitein H. G. Sneltjes, bij welke gelegenheid drie Javaner gewond zijn. Niettegenstaande zij zich heftig tegen de policiedienaren verweerden, zijn zij weder naar boord [illegible] wien de kapitein wilde [illegible], geweigerd dienst te doen, waarna vier der belhamels over boord sprongen en kort daarop gered en naar het Wachtschip gebragt werden.

— Zaturdag middag is de kapitein van de engelsche kuster *Henry Winch*, bij het aan boord gaan, door het misstappen van den trap, in zee gevallen en tot heden nog niet terug gevonden.

— Dezer dagen is een ligt matroos, aan boord van de *Jan Schouten*, kapitein Coening Meijer, terwijl hij bezig was den trap te schuren, in zee gevallen en, ondanks alle pogingen tot redding, verdronken.

— Gisteren avond, heeft zich een artillerist van 18 jarigen leeftijd, na zich van een viertal kameraden te hebben losgerukt, van de roode brug in de rivier gestort en verdronken.

(*Soer. Ct.*)

NEDERLAND.

(*Particuliere Correspondentie.*)

's Hage, 23 *Sept.* De ontvangst van het koninklijk gezin en den prins van Oranje in de residentie was niet minder luisterrijk, zeker niet minder hartelijk dan in de hoofdstad. De plaats, waar de prins, met de intrede van zijn staatkundig leven, zijn vast verblijf in het daartoe ingerigt fraai hotel, het paleis van wijlen koning Willem II, gaat vestigen, heeft alles aangewend, om aan het feest van Oranje luister bij te zetten. Adel en burgerij hebben als om strijd gewedijverd in de versiering of verlichting hunner woningen, terwijl van stadswege zelve, door eene prachtige illuminatie, volksvermakelijkheden, uitloving van prijzen bij harddrijverij en ringrijderij en uitmuntend vuurwerk, alles is aangewend, om de feesten van den 8—10 September in blijvende herinnering te houden. Het koninklijk gezin heeft ook hier die blijken van gehechtheid en liefde aan het Vorstenhuis zeer gewaardeerd, en daarvan aan den geachten burgermeester der residentie Jhr. Mr. Gevers Deijnoot de betuiging gedaan en dien populairen magistraat tevens tot ridder der Leeuwen-orde benoemd.

Wanneer men een terugblik werpt op de deelneming des volks, onverschillig van welke staatkundige kleur of belijdenis, dan zal men begrijpen, hoe juist gekozen de woorden zijn, waarmede de koning, voor het eerst door den prins van Oranje vergezeld, bij de opening der Staten Generaal over die heugelijke gebeurtenis gewaagde.

„De plegtigheid van dit oogenblik heeft voor Mij eene meer dan gewone beteekenis.

Mijn beminden oudsten zoon aan mijne zijde te zien, bij het openen der vergadering van de Staten-Generaal, vervult mijn hart met dankbaarheid aan God, die zijn leven gespaard, zijn aanleg ontwikkeld en zijne jeugd in zoovele opzigten gezegend heeft. Het volk, door u vertegenwoordigd, heeft met blijdschap het tijdstip gevierd, waarop wederom een prins van Oranje het staatkundig leven is ingetreden.

„De blijken van liefde tot Mijn Huis, bij die gelegenheid aan den dag gelegd, hebben Mijne begeerte versterkt, om al Mijne krachten te wijden aan het welzijn van het land, voor welks geluk Mijne voorvaderen geleefd en velen hun bloed gestort hebben."

— Men schrijft ons uit 's Hage, dd. 23 September:

«Veel is er geschreven over het aanstaande vertrek van den prins van Oranje, eerst naar het Loo en dan naar het buitenland. Ik meen u met eenige zekerheid te kunnen zeggen, dat Z. K. H., na het bezoek te Rotterdam op den 5 October e. k., een bezoek zal gaan brengen aan het koninklijke wurtembergsche hof, alwaar zich thans, zoo als men weet, H. M. de koningin bevindt. Het vertrek derwaarts van den prins is, als ik het wel heb, voorloopig bepaald op den 7 October e. s."

— Z. M. heeft tot voorzitter van de tweede kamer benoemd, den eersten candidaat, den heer *van Reenen*.

— Door het departement van financien is het volgende overzigt medegedeeld van de opbrengst der middelen over de maand Augustus 1858, in vergelijking met die over dezelfde maand van het vorige jaar:

Directe belast. 1858 *f* 2.035.202.46½. 1857 *f* 2.014.843.49 *In- en Uitgaande regten en Scheepvaartregten* 1858 *f* 422.375.38 1857 *f* 384.365.70½; *Accijnsen* 1858 *f* 1.265.601 31. 1857 *f* 1.247.158.98½; *Waarb. en belasting der Gouden en Zilveren Werken* 1858 *f* 20.435.36½. 1857 *f* 23.817.49; *Indirecte belastingen* 1858 *f* 1.524.603.85½. 1857 *f* 1.011.489.85½; *Posterijen* 1858 *f* 153.275.—½. 1857 *f* 150.114.79½; *Staatsloterij* 1858 *f* 63; 1857 *nihil.* Totaal-gener. 1858 *f* 5.421.556.38. 1857 *f* 4.831.290.32.

ENGELAND.

Londen. 22 September. Onder de passagiers, die met de *Pera* te Southampton zijn aangekomen, bevinden zich ook eenige manschappen der *Cyclops*, die aan het bombardement te Jeddah hebben deelgenomen. Naar het getuigenis van die manschappen, zouden de operatien veel krachtdadiger zijn doorgezet, indien de *Cyclops* niet, wegens gebrek aan ammunitie, genoodzaakt was geweest, koers naar Aden te zetten. Er was daarvan slechts zooveel aan boord als noodig was, om den hoogen ambtenaren te Jeddah zulk een schrik aan te jagen, dat zij, door nood gedrongen, ten spoedigste zouden besluiten, om de verlangde voldoening te verschaffen, met de strafoefening der schuldigen te doen plaats hebben. Tot zulk eene tactiek had men nog te meer de toevlugt moeten nemen, omdat het schip niet digt genoeg bij de stad kon komen, en het was dus in zekeren zin gelukkig, dat de voortreffelijke werking van het geschut een genoegzamen indruk te weeg bragt, om maar spoedig aan de zaak een einde te maken. De veroordeelden werden geboeid op een tusschen de *Cyclops* en de stad gelegen rif gebragt, om hun vonnis te ondergaan. De eerste, aan wien de doodstraf zou voltrokken worden, beroemde er zich nog openlijk op, dat hij een der voornaamste aanvoerders was geweest, terwijl de tweede, een forsche neger, niet minder vermetelheid aan den dag legde en zelfs, toen hij reeds met het hoofd op het blok lag, de omstanders nog in de meest opgewonden bewoordingen toesprak. Bij zijne onthoofding had het afgrijselijk schouwspel plaats, dat de beul zijn slag miste en den delinquent slechts eene diepe wonde aan den hals toebragt, waarop de ongelukkige zich losrukte, doch met het ongelukkig gevolg, dat hem door die beweging, bij den tweeden slag, de arm werd afgehouwen, en hij ten slotte [illegible] moest worden afgemaakt. Het scheepsvolk verlangde dan ook niets liever, dan dat het met de overigen maar zoo spoedig mogelijk mogt afgeloopen zijn, en gelukkig deden zich daarbij geene ongevallen van dien aard meer voor. Algemeen werd er intusschen aan getwijfeld, of wel inderdaad al de teregtgestelden schuldig waren. Een aantal negersslaven waren nog naar de *Cyclops* gezwommen, waar zij op de scheepslijst werden ingeschreven, om naar Bombay te worden overgevoerd.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 Sept. De politieke windstilte, die er sedert eenige maanden heerscht, heeft hier zelfs zulk eene hoogte bereikt, dat zij de vurige begeerte van onze dagbladpers naar een of ander belangrijk feit of onderwerp bijna tot heeten honger doet stijgen. En waarlijk, de correspondenten voor de buitenlandsche journalistiek haken er niet minder naar, en het is hun niet kwalijk te nemen, wanneer zij aan hunne begeerte naar nieuws, zelfs door ongewoon voedsel, trachten te voldoen. «Wanneer het gebraad op den disch van den heer Scarron ontbrak, liet Mme. de Maintenon den goeden abt eenige dier sprookjes verhalen, waarvan hij zoo goed den slag had, en. . . . . . de gasten dachten niet meer aan de afwezigheid of het gems van den schapenbout." Zoo ving dezer dagen een mijner vrienden zijne correspondentie voor een buitenlandsch dagblad aan, die hij mij lagchende voorlas. Het gebraad van den correspondent is het nieuws, en waar hem dit ontbreekt — hetgeen tegenwoordig zeven maal per week het geval is — moet hij zijne toevlugt wel tot de krijgslist van de beroemde Bas-Bleu der groote eeuw nemen. En met hem niet alleen ten minste alle fransche berigt- of verslaggevers, maar ook onze journalen zelven! Hoe gelukkig en uitmuntend kwam daarom Ruslands nieuwe stelling in de Middellandsche zee voor hen als uit den hemel vallen, om haar, elk op zijne manier, tot het onderwerp van eene ernstige, ja ten deele zelfs hartstogtelijke beschouwing en beoordeeling te kunnen verheffen.

Bij de geliefkoosde historische traditie: «*La mer méditerranée sera un lac français*", die zij tot hun thema of hunne thesis hebben gekozen, stellen zij het buiten twijfel, dat Frankrijk, hetwelk zijn maritiemen invloed in de Middellandsche zee reeds met Engeland moet deelen, aldaar onmogelijk nog eene derde zich ontwikkelende marine anders dan met leede en nijdige oogen kan aanzien, in weerwil van de door hen zelven nog voor korten tijd zoo hooggeroemde *entente cordiale* tusschen Frankrijk en Rusland, die toch noodzakelijk op hetzelfde oogenblik zal moeten verbroken worden, waarin eene russische marine zich *sans gêne* naast de fransche in de Middellandsche zee gaat vestigen, om tot concurrentie en allerlei botsingen aanleiding te geven. Dat er intusschen altijd iets geheimzinnigs, een nog onopgelost raadsel in het verdrag tusschen Rusland en Sardinië moet liggen, valt niet te ontkennen. Gij weet, dat de eerste berigten daaromtrent door de belgische pers, of liever door twee russischgezinde bladen aldaar, medegedeeld werden, die in hunnen wedijver om den Russen de schoenen te poetsen, onverschillig of zij van paardenleder dan wel verlakt zijn, elkander, bij de afkondiging van het tractaat van Villa Franca, zoo overschreeuwd hebben, dat den onbevangene hooren en zien verging. Doch waar is het, dat de wereld, door deze mededeelingen ten hoogste verrast, in den beginne ongeloovig het hoofd schudde, om ten slotte, gelijk de engelsche bladen, in ernstige bezorgheid te geraken. Maar nu ontvingen de belgische dienaren en dienstvaardigen eenigermate tegenbevel; de ijver der onhandige vrienden maakte zoowel te St. Petersburg als te Turijn een onaangenamen indruk, zoodat hun blijkbaar het wachtwoord: «*Pas trop de zèle*" werd toegeroepen, — en zie, op een goeden, schoonen morgen, meldden dezelfde belgische bladen, dat alles verdicht is, dat Rusland slechts een badhuis, eene soort van waschinrigting te Villa Franca gepacht heeft! Het officiele blad der sardinische regering, de *Gazzetta Piemontese*, hielp, gelijk bekend is, deze tijding logenstraffen.

Dezen hinkenden bode, die zoo laat nakomt, om een berigt, dat sekert weken door Europa circuleert, te ontkennen, komt ons even verdacht voor als het trompetgeschal der herauten, die *ad majorem gloriam* der Russen de ophanden zijnde vloot heerschappij van dezen in de Middellandsche zee uitbazuinden.

Stel u intusschen volkomen gerust. Dat er geen *periculum in mora*, veel minder *in hora* is, bewijst u het verlengde verblijf des keizers te Biarrits, alwaar het badsaizoen immers in deze maand eerst begint, wanneer dat van Trouville, Dieppe en Ostende geëindigd is. Het heerlijke klimaat van dit kleine plekje gronds, door keizerin Eugenie als ware het ontdekt en aan de vergetelheid ontrukt, behoudt tot zelfs in het midden van den winter de zachte, zoele lente-lucht, zoodat de poitrinaires en de zwakke gestellen, die eene milde temperatuur zoeken, den winter heilzaam te Biarritz kunnen doorbrengen. Niet alleen het keizerlijk paar, maar ook de jeugdige prins schijnen de lucht van Biarritz met graagte in te ademen. Naar men zegt, moet het verblijf aldaar een wel dadigen invloed op de teedere gezondheid van den vorstelijken telg uitoefenen. Gij moet weten, dat deze eerst twee of drie dagen later dan zijn doorluchtig ouderenpaar, namelijk op een zondag, aldaar is aangekomen.

De keizer en de keizerin, die op dat oogenblik juist van de mis terugkeerden, zijn hem in een eenvoudigen phaëton te gemoet gereden, en beiden hebben te midden der menigte op den openbaren weg hun lieveling hartstogtelijk omhelsd en geliefkoosd. De keizerlijke prins gaat te Biarritz bijna altijd als een klein matroosje gekleed; gladde broek, wit hemd met grooten omgeslagen boord en op zijn hoofd een hoedje van gewast linnen, waaruit zijn blonde hairlokken naar beneden vallen. Men ziet hem bijna den geheelen dag aan het strand met een klein wagentje spelen, dat hij met zand vult. Voornamelijk vindt hij er veel behagen in tot aan de knieën in het water te waden en zijne gouvernante toe te roepen, dat hij reeds een geoefend zwemmer is!

De keizer en de keizerin wandelen dagelijks zonder de minste étiquette in de omstreken. De maire heeft de bevolking verzocht, deze vrije togtjes niet door gedurige toejuichingen en huldigingen te storen, en hij was niet genoodzaakt deze aanbeveling ten tweede male te herhalen.

Thans zijn deze goede landlieden reeds zoo gewoon aan de tegenwoordigheid van den souverein, dat zij op hem niet meer acht slaan dan op den Oceaan, dien zij altijd voor oogen hebben!

Het genot, dat het verblijf te Biarritz de hooge reizigers verschaft, heeft hen dan ook doen besluiten, eerst tegen het einde dezer maand naar Parijs terug te keeren, om tegenwoordig te zijn bij de voltrekking van het huwelijk des hertogs van Malakoff met mej. Paniega. Deze verbindtenis wordt door de *Parisiennes der haute volée* nog altijd druk besproken. De schoone kunne wil, naar men zegt, in hare teleurstelling eene prijsvraag uitschrijven, waarom de hooge titularissen van Frankrijk het tot den *bon ton* schijnen te rekenen, zich eene echtgenoot uit den vreemde te kiezen. De hertog van Malakoff neemt eene Spaansche tot gade, graaf Walewski is met eene italiaansche, graaf de Morny met eene russische en de heer de Persigny met eene engelsche dame. gehuwd. De prijs voor het best gekeurde antwoord zal bestaan in de hand van de schoonste der schoonen!

(*Wordt vervolgd*).

— *De Moniteur* behelst eene nota, waarin hoofdzakelijk het volgende gezegd wordt:

Verscheidene dagbladen deelden mede, dat de regering er aan dacht, om belangrijke wijzigingen in het handelstelsel van Algerie te brengen. Deze voorgewende veranderingen en de polemiek, welke daarvaan het gevolg was, hebben in de fabriekdistricten eene zekere besorgdheid doen ontstaan. Om die te doen ophouden verklaart de regering, dat het volstrekt niet in hare bedoeling ligt, om het douanen-stelsel van Algerie en de commercieele verhouding dier kolonie tot Frankrijk te veranderen.

— De keizer heeft besloten, dat te Kaap Breton, nabij Bayonne, eene noodhaven zal worden aangelegd. De werkzaamheden zullen onmiddelijk een aanvang nemen en binnen twee jaren voltooid moeten zijn.

— De heer de Lesseps moet, sedert zijne terugkomst te Parijs, er in geslaagd zijn, een corps ingenieurs en werklieden te engageren, die allezins [illegible] gerekend zijn om zijn bekend plan, de doorgraving der landengte van Suez, uit te voeren. Men zegt, dat [illegible] zich reeds in het begin der maand November, naar Egypte zullen begeven.

— Van de Indische [illegible] kust verneemt men, dat een broeder van den voormaligen vorst Radamus, van Madagascar — de eenige, die aan het door koningin Ranavalo aangeregte bloedbad ontkomen is — als pretendent naar dit eiland zal terugkeeren. Hij bevindt zich thans op Andschuan, zijnde het bekende St. Johanna in den groep der Comorische Eilanden, waar hij reeds alle toebereidselen maakt tot eene expeditie naar zijn voorvaderlijk gebied. Alweder eene gunstige gelegenheid voor de europesche diplomatie tot eene interventie, die op eene bezetting kan uitloopen.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit *Praag* dd. 31 Augustus.

Er heeft hier een zonderling voorval plaats gehad, dat tot een belangrijk proces zal aanleiding geven.

Bij eene aardstorting op een der spoorwegen, werden twee ingenieurs bedolven.

Men ging onmiddelijk aan het werk, om hen er uit te halen en bragt hen, in bijna hopeloozen toestand, naar een naburig dorp. De geneesheer verklaarde, dat zij stervende waren en men deed dus zoo spoedig mogelijk een priester komen, om hen de laatste sacramenten toetedienen. Een hunner was echter een Israëliet en de priester, die hem de genademiddelen der kerk had toegediend, meende dus niets beters te kunnen doen, om zich uit de verlegenheid te redden, dan hem te doopen, voor dat hij weder tot zijne kennis kwam.

De Christen stierf werkelijk, doch de Israeliet keerde tot het leven terug en herstelde. Toen deze laatste, die gehuwd en vader van verscheidene kinderen is, vernam, dat hij zonder zijn weten was gedoopt geworden, verzette hij zich tegen die handeling, doch het schijnt, dat hij die niet gemakkelijk zal kunnen doen herroepen, want hij is genoodzaakt geweest den priester, die hem gedoopt heeft, een proces aan te doen, terwijl het bestuur van den spoorweg hem voorloopig in zijne betrekking geschorst heeft.

Weenen, 21 September. Men verneemt uit goede bron, dat de tursche gezant bij het pruissische hof, Isam-Bey, tot minister van finantiën zal benoemd worden.

— De werkzaamheden aan onze oorlogshaven te Pola worden met ijver voorgezet; de aartshertog Ferdinand Max wijdt daaraan zijne bijzondere opmerkzaamheid, terwijl zijne plannen, om de haven te versterken, dezer dagen door den keizer zijn goedgekeurd. Naar men uit goede bron verneemt, zou de aartshertog ook een plan hebben aangeboden, hoe de bogt van Cattaro op eene doelmatige wijze te versterken is, vermits deze, even als de havens te Pola en Venetië, tot het herbergen onzer oorlogschepen bestemd is. Met de werkzaamheden aan genoemde bogt zou dan ook reeds eerstdaags een begin worden gemaakt.

BRITSCH-INDIË.

Wij lezen in den *Friend of India* van 7 October:

De *Englishman* deelt een brief, van Saugor, dd. 23 September, mede, waaruit wij het volgende overnemen. De inwoners van Saugor verwachtten door *Tantia Topee* met de overblijfselen van zijn leger te worden aangevallen. Den 20sten September was hij te *Seronje*, omstreeks 70 mijlen van *Saugor*, gelegerd. Ingeval van zijne nadering zal het *Saugor* garnizoen zijn aanval niet afwachten, maar hem te gemoet gaan. Echter rust het berigt, dat hij op *Saugor* zou aanrukken, op vrij zwakke gronden

Hetzelfde blad deelt mede, dat het 66ste regement Goorkhas last heeft gekregen, om naar Shahjehanpore over te komen. Wij vooronderstellen, dat de overvoer van dit regement in geen verband staat tot de toebereidselen, die door Jung Bahadoor voor een plondertogt worden gemaakt.

— Met leedwezen berigten wij, dat, in de nacht van den 1sten October, een verschrikkelijke moord te Calcutta begaan is. De vermoorde was de dochter van een rijken jood en gehuwd, doch tijdens den aanslag was haar man afwezig. Men zegt, dat zij bekend stond als eene zeer schoone vrouw. Het lijk droeg verschrikkelijke teekens; onder anderen had een slag den schedel en het regter oog doorkloofd. Het is zeer waarschijnlijk, dat juist deze slag den moordenaar zal doen uitvinden, daar zulk een houw slechts met een zeer scherp wapen kan zijn toegebragt. Een jood, op wien vermoeden rustte, is in hechtenis genomen. Hij was met de vermoorde zeer bevriend. Zijne familie is rijk en zeer geacht, doch reeds eenigen tijd was hij van haar vervreemd. Het is uiterst zeldzaam, dat een jood zulk een vreeselijke misdaad begaat, maar de zaak zal goed onderzocht worden en het regt zijn eisch krijgen.

— De *Punjabee* ze t, dat te Peshawur vreeswekkende geruchten in omloop zijn. Men vermeende, dat de Dost zich op marsch bevond. Een detachement van Hm 94ste en een kanon zijn, ten gevolge van dit gerucht of om andere redenen, naar de Klyber gezonden. Een enkel schot van dit kanon zal tot noodsein strekken, en beantwoord worden door een ander kanon in het kamp van het 81ste regement, dat, op het hooren daarvan, onmiddelijk zal oprukken. Het 21ste en 24ste inlandsche infanterie zijn nog te Peshawur. Het 27ste is mede daarheen gezonden, doch op den eersten dag van den togt zijn er zestig manschappen gedeserteerd. De wegen in de omstreken van Peshawur krielen van goed gewapende inlanders en overal heerscht de grootste onrust.

— Met de *Lightning* ontvingen wij dagbladen van Calcutta, tot den 12den Octobr loopende. Nabij Doomroor vond een gevecht plaats, waarin 40 Cipayers door onze cavallerie werden gedood. Ons verlies bestond in kapitein Mason der artillerie, die een kogel door den kop kreeg, majoor Douglas, die eene doodelijke wonde in den buik bekwam, en twee man gesneuvelden. Toen Tantia Topee tijding kreeg, dat de kolonne van kolonel Sandmore op Kurara aanrukte, veranderde hij plotseling van voornemen, verliet Pachete en trok op naar Sivoress Ghaut aan de Bitra, van waar hij, volgens de laatste berigten, naar Sehenee zou voorttrekken. Men had geen tijding ontvangen van het detachement onder Generaal Whitlock.

— Uit Lucknow wordt berigt, dat de rebellen te Panno, 4 mijlen ten noorden van Jundela, door de onzen werden aangevallen. Het terrein was moeijelijk en de tegenstand hardnekkig; de vlugtelingen werden door de cavallerie vervolgd. Zij leden een verlies van 500 a 600 man, terwijl het onze slechts gering was. Volgens een in omloop zijnd gerucht, zou Lord Clyde, den 14den October, tegen de Jugdespore-rebellen den veldtogt openen. Een groote magt wordt bijeen gebragt, ten einde ze geheel te vernielen.

— De *Phoenix* deelt de bijzonderheden mede van een verschrikkelijk voorval, dat te Arrak zoude gebeurd zijn. Een detachement van H. M. 10de regement Infanterie vernemende, dat een troep rebellen in de nabijheid was, trok tegen hen hierop, hunne kleederen enz. onder bewaking latende van een hunner, Bradshaw genaamd. Dit ter ooren van de rebellen gekomen zijnde, zonden zij verscheidene ellendelingen op de ongelukkige schildwacht af, die hem gevangen namen, levend vilden en het lijk op den weg liet liggen. Nana Saheb wordt gezegd te Nepaul te vertoeven.

— Wij hebben de *Rangoon Times*, loopende tot ultimo September ontvangen. Het gerucht liep, dat de koning van Ava gestorven en door zijn broeder, den prins minister van oorlog was opgevolgd.

Het schip *Louisiana* was gecharterd, om twee honderd olifanten naar Madras over te brengen. Zeshonderd man van het eerste bataillon Pegu-policie waren, onder bevel van den luitenant-kolonel Blake, van Madras aangekomen. Deze manschappen zullen verdeeld worden als volgt: 100 te Pegu-town, 400 te Shooay Gyeen en 100 te Rangoon. Het overige gedeelte van het bataillon werd dagelijks van Madras verwacht. Twee europesche handwerkslieden waren te Rangoon aangekomen, ten einde de ijzeren garnizoenskerk op te rigten. De heer O' Riley, eerste magistraat te Rangoon, is in de plaats van Majoor Brown tot ondercommissaris te Bassein benoemd.

— De berigten van de Andaman-eilanden, per *Alma*, die den 24sten October van *Port Blair* te Singapore aankwam, zijn over het geheel genomen gunstig. Chatham-Eiland is thans geheel van kreupelhout bevrijd en het tegenoverliggende Ross-eilanden gaat mede vooruit. De muitelingen hebben in Dr. Walker een streng bestuurder en een man van groote wilskracht gevonden. Zij hebben hunne slechte neigingen, indien zij er nog gevoelen, onderdrukt. Dr. Walker is ijverig bezig met het land bewoonbaar te maken. Hij wil er alle tropische producten invoeren en de eilanden tevens voordeelig voor het bestuur maken. Hij is voornemens, der regering in overweging te geven, de vrijwillige verhuizing uit de arme districten van Bengalen, als ook van de Madras kust, aan te moedigen. Mouatt-Eiland, dat door eene landengte van de strafkolonie is afgezonderd, zoude eene geschikte woonplaats zijn voor deze landverhuizers. Wij gelooven, dat een dergelijk plan van wederzijdsch voordeel zou zijn. Er zijn thans 300 bannelingen op het eiland.

— De expeditie, onder kapitein Brooke, die, op het laatst van September, van Sarawak vertrok, om eenige Sarabas zeeroovers, die weder roof gepleegd hadden, te tuchtigen, is niet naar wensch afgeloopen. Het blijkt, dat kapitein Brooke en eene sterke magt, van omstreeks 2000 man, den 19den September, Sarawak verlieten, om eenige zeeroovers in de Sarabas rivier aan te tasten, en er in slaagden hen landwaarts in te drijven. De roovers hielden ten laatste op een bergpiek halt, keerden zich naar hunne vervolgers en namen eene positie in. Kapitein Brooke zag zich hierop genoodzaakt, met zijne manschappen, naar Sarawak terug te keeren.

CHINA.

Men leest in de Overland-China-Mail van 13 October:

De geallieerde fransche en spaansche magten zetten nog altijd den oorlog in *Cochin China* voort.

De laatste berigten, die wij van daar ontvingen, liepen tot den 24sten September. De stad *Touron* en twee forten te *Jeupoo* waren, met groot verlies aan den kant der Annamezen, ingenomen geworden. Niet minder dan 200 ijzeren en koperen kanonnen werden in deze forten gevonden en zullen twee stuks daarvan, die door bearbeiding uitmunten, aan de koningin van Spanje en den keizer der Franschen worden aangeboden. De geallieerde bevelhebbers trachtten gidsen te bekomen, om het leger naar de hoofdstad *Hue* te geleiden, waar naar men zegt, een vijandelijk leger van 100,000 man wordt bijeengebragt, om den aanval afteweren. Tot nu toe hebben de Annamezen slechts den geringsten wederstand geboden. Hun landaard blijkt daaruit, dat zij een van de twee franschen, die zij hadden gevangen genomen, onthoofden en den anderen eenige dagen lang, met het hoofd van zijn kameraad in de hand, door hunne straten lieten loopen.

De vier commissarissen, die tot het regelen der nieuwe chinesche tarieven met *Lord Elgin* benoemd zijn, kwamen den 4den dezer te *Shanghae* aan. De fransche en amerikaansche gezanten waren naar *Japan* gegaan en men vooronderstelde, dat zijn Lordschap hunne terugkomst niet zou behoeven aftewachten, alvorens tot de regeling overtegaan. Er werd van de ontvangst der commissarissen veel werk gemaakt; de yamun, waarin zij hun intrek namen, was op schitterende wijze versierd en het Shanghae publiek moest bij die gelegenheid eene evenredige afpersing ondergaan. Van de schikkingen, die tot stand zullen worden gebragt, is nog niets bekend, doch schijnt Lord Elgin meer genegd, om naar den raad der Shanghae handelaren te luisteren dan naar dien der Hongkong kooplieden, hoewel verscheidene der eersten mededeelgenooten (compagnons) der laatsten zijn.

Een der verschrikkelijkste stormen, die de chinesche zee ooit bezocht hebben, woedde in den nacht van den 21sten September te *Swatow*, en rigtte onder de Chinezen een groot verlies van menschenlevens aan. Door de ontzettende golven werden groote schepen op het strand geworpen en de huizen niet alleen van hunne daken beroofd, maar van velen vielen zelfs de muren omver. De schade, door vreemdelingen geleden, moet zeer aanzienlijk zijn.

Te *Canton* ging weinig om. De inlandsche kooplieden verwachtten te zullen worden opgeroepen, om hun aandeel aan de schadevergoeding te storten en zijn niet geneigd zich te vertoonen, uit vrees, dat zij, onder een of ander voorwendsel, tweemaal zullen worden uitgemergeld. Aan Pikwei en den Hoppo is door de theeverkoopers een adres aangeboden, met verzoek handel met vreemdelingen te mogen drijven. De uitslag hiervan was, dat men onmiddelijk een bijzonderen bode afvaardigde, om eene deputatie van genoemde kooplieden naar *Hwang*, Gouverneur Generaal van *Hwangtung*, te geleiden, ten einde zijne goedkeuring te verkrijgen. *Pikwei* en de *Hoppo* hebben, wat hen betreft, het heropenen van den handel toegestaan, maar men twijfelt er aan, of er eene wezentlijke heropening zal plaats vinden, alvorens daartoe door *Hwang*, die zich thans te *Hwui Chau*, op zestig mijlen afstand van *Canton*, bevindt, uitdrukkelijk verlof wordt gegeven.

— De Stoomboot *Fiery Cross* bragt berigten en bladen uit Hongkong mede, die tot den 16den October loopen. De stoomboot *Scotland* bereikte Hongkong den 13den dezer, zij kwam van Touron baai (Cochin China) [illegible] plaats zij den 9den October verlaten had. De geallie[illegible] fransche en spaansche strijdkrachten hadden veel va[illegible] hitte en den nevel te lijden, en waren nog niet t[illegible] hoofdstad doorgedrongen. Kapitein Labbe, van de [illegible] was door een val van zijn paard gedood en er was [illegible] officier, die hem konde vervangen. Men ondervond [illegible] moeite in het bekomen van gidsen en levensmidd[illegible]

De spaansche berigten voegen hierbij, dat men [illegible] nemens was, na het innemen van Hue, naar To[illegible] op te trekken.

De *Cormorant* was van de Pratas teruggekeerd, n[illegible] vruchteloos onderzoek naar dertien van de mansch[illegible] van het verongelukte schip *North Star*. Men v[illegible] dat alle dertien zijn omgekomen.

Scheepvaart van Java en Madura.

Uit de staten, betrekkelijk de scheepvaart dezer bezittingen [illegible] 1857, blijkt, dat dit jaar, over 't geheel, een gunstig mag ge[illegible] worden, hoewel het in sommige opzigten in het jaar te vore[illegible] werd overtroffen.

Wij hebben ons beijverd, de vergelijkingen met de drie ja[illegible] voren te maken en daaruit de gemiddelden te trekken, d[illegible] cijfers over een jaar, op zich zelve, weinig belang aan den [illegible] kunnen inboezemen.

Er zijn gezamentlijk aangekomen:

	gemiddeld van 1854-56		In 1857	
	schepen	lasten	schepen	lasten
	2326	174,461	2643	227,949
Waarvan uit Nederland	150	48,326	172	58,429
en van elders uit Europa.	67	14,308	101	29,043
,, ,, Amerika	27	6,380	41	12,631
,, de kaap de Goede H.	10	2,069	15	3,742
,, de West van Indië	13	3,041	17	4,389
,, China, Manila en Siam	57	10,703	90	19,390
,, Nieuw Holland	129	33,558	82	23,670
,, den Oosterschen Archipel	1870	55,288	2166	73,509

Uit deze cijfers blijkt, dat het gezamentlijk getal in 1857 he[illegible] middelde met 317 schepen en 53,488 lasten is te boven ge[illegible] dat uit Nederland met 22 schepen en 10,102 lasten; dat v[illegible] ders uit Europa met 34 schepen en 4735 lasten. De tonnen i[illegible] uit Amerika en van China, Manila en Siam is verdubbeld; [illegible] van de Kaap mede niet onaanzienlijk toegenomen, die van [illegible] Oosterschen Archipel met 296 schepen en 18,221 lasten, [illegible] van Nieuw Holland daarentegen met 47 schepen en 9888 [illegible] ten verminderd.

Van de aangekomen schepen zijn ingeklaard:

	gemiddeld		In 1857	
	schepen	lasten	schepen	lasten
Onder Nederlandsche vlag	2062	134,492	2375	170,6[illegible]
uit Nederland	150	48,326	172	58,4[illegible]
,, Engeland	17	4,705	26	8,5[illegible]
,, den Oosterschen Archipel	1787	50,690	2058	69,7[illegible]
onder Engelsche vlag	62	11,034	63	14,9[illegible]

Men dient bij deze opgaven in het oog te houden, dat [illegible] grootste aantal van de schepen onder de nederlandsche vlag [illegible] den Oosterschen Archipel is aangekomen; slechts een derti[illegible] gedeelte uit Nederland-zelf; en het blijkt, dat die onder engels[illegible] vlag een vierde bedraagt van den tonneninhoud der onder ne[illegible] landsche vlag uit Nederland aangekomen schepen.

Van Java en Madura zijn gezamentlijk vertrokken

	gemiddeld van 1854-56		In 1857	
	schepen	lasten	schepen	lasten
Waarvan	2,489	183,293	2,705	210,453
naar Nederland	304	91,222	281	85,756
,, elders in Europa	52	9,999	51	10,856
,, Amerika	17	4,252	13	3,576
,, de West van Indië	9	2,185	6	1,414
,, China, Manila en Siam	46	7,017	102	24,421
,, den Oosterschen Archipel	2,038	65,135	2,239	81,769

Men ontwaart uit deze cijfers, dat het gezamentlijk getal in 1[illegible] 216 schepen en 27.160 lasten hooger was dan over het gemid[illegible] bedrag; dat daarentegen het cijfer der vertrokken schepen [illegible] Nederland eenigzins is achteruitgegaan, dat der naar elders in [illegible] ropa vertrokkenen nagenoeg op hetzelfde standpunt is geble[illegible] dat schepen en tonneninhoud naar Amerika en naar de West van I[illegible] eenigzins is achteruitgegaan, doch dat de uitklaringen naar Ch[illegible] Manila en Siam zeer zijn vermeerderd, te weten met 56 sch. [illegible] 17,404 lasten, terwijl ook de vaart op den Oosterschen Arch[illegible] is aangewakkerd.

Van de vertrokken schepen zijn uitgeklaard:

	gemiddeld		In 1857	
	schepen	lasten	schepen	lasten
Onder Nederlandsche vlag	2,236	150,149	2,467	165,667
naar Nederland	278	85,683	254	78,866
,, Engeland	2	481	—	—
,, den Oosterschen Arhipel	1 935	58,515	2,165	73,3[illegible]
Onder Engelsche vlag	56	9.895	57	12.77[illegible]

Ook hier geldt, wat wij boven nopens de ingeklaarde sche[illegible] zeiden, dat het grootste getal der onder nederlandsche vlag va[illegible] den naar den O. Archipel vertrok; de verhouding van de [illegible] sche vlag tot de nederlandsche is hier meer ten voordeele der [illegible] ste dan bij de inklaringen, beloopende de eerste gemiddeld [illegible] negende van den tonneninhoud der onder de eerstgen. vlag [illegible] trokken schepen.

Wat de schepen, die sedert 1854 met nieuwe zeebrieven in [illegible] Indië in de vaart zijn gekomen, beheft, daaromtrent hebben [illegible] de volgende cijfers opgemaakt:

	gemidd 1854-56.	In 1857
Totaal der schepen met nieuwe zeebrieven voorzien	21	58
waarvan in Nederland gebouwd zijn	10	31
en in den vreemde	10	27

Men ziet hieruit: 1⁰ dat gemiddeld de beide kategorien elkan[illegible] opgewogen hebben, doch 2⁰. dat in 1857 het getal der in Neder[illegible] gebouwde schepen, hier nieuw in de vaart gekomen, eenig[illegible] meer dan die uit den vreemde is geweest.

Als men tot een vroeger tijdstip teruggaat, dan bevindt [illegible] een verheugend bewijs van den aanzienlijken aanwas der [illegible] op Java: de inklaringen vertoonen zich als dan als volgt:

	1826		1856	
	schepen	lasten	schepen	lasten
Totaal	1400	53.644	2321	189.19[illegible]
Nederlandsche vlag	66	12.574	310	108.17[illegible]
vlag van den Ooster. Archipel	1139	27.125	1750	40.1[illegible]
Engelsche vlag	41	6.207	67	11.84[illegible]

De meerdere scheepsruimte bij de inklaringen was dus in [illegible] niet minder dan 135,555 lasten. De grootste vermeerdering [illegible] van 1826 op 1836 en vervolgens van 1846 tot 1856 plaats.

De Nederlandsche vlag heeft natuurlijk het grootste aandeel [illegible] die vermeerdering; in 1826 nog geen 13 000 lasten tellende, [illegible] dit cijfer in 1856 tot over de 108.000 lasten gestegen. De [illegible] gen van den Oosterschen Archipel bieden in dat dertigjarig [illegible] vak een teruggang aan bij 1836, doch wees in 1856 toch [illegible] meerder aan, te weten van 13 000 lasten.

De Engelsche vlag steeg van 1826-36 tot het dubbel van [illegible] scheepsruimte, daalde daarna, hoewel nog verre boven het [illegible] van 1826 blijvende, en bereikte in 1856 nagenoeg het cijfer [illegible] 1836 weder.

Wat de uitklaringen betreft, zie hier de hoofdcijfers voor [illegible] punten van vergelijking.

	1826		1856	
	schepen	lasten	schepen	lasten
Totaal	1.520	58.807	2.533	[illegible]
nederlandsche vlag	70	12.493	342	[illegible]
vlag van de Oost Arch.	1.217	30.555	1.938	[illegible]
Engelsche vlag	42	5.633	57	[illegible]

De gezamentlijke uitklaringen zijn aldus in die dertig [illegible] vooruitgegaan met 149.699 lasten, waarvan onder nederlandsche [illegible] met 98.392, onder vlaggen van den Oost Indischen Archipel [illegible] 27,495 en de engelsche met 3711 lasten; van 1826 tot [illegible]

was de scheepsruimte onder laatstgenoemde vlag verdubbeld, doch in 1846 gedaald; in 1856 kwam die eenigzins, maar niet van aanbelang, op.

De staten der scheepvaart over zoo vele jaren nagaande, zal men ook weder gestaafd vinden, dat de scheepsruimte der Oost Indievaarders sedert 1836 aanzienlijk is toegenomen. (*Redactie*).

Ingezonden Stukken.

> Le petit a fait la pièce, il ne sera pas nommé.
>
> LES COLLABORATEURS (*Charivari*).

In uw blad van den 27 Oct. 1858, wordt een uittreksel uit het dagboek van een nederlandsch zeeofficier in Japan gegeven, waarin onder anderen voorkomt, dat de Satsoemaers een stoombootje hadden gebouwd naar eene teekening, in de Werktuigkunde van Verdam voorkomende; alsmede dat zij eene fabriek hadden opgerigt met een vlamoven, een hoogoven met gietplaatsen en kanonboorderij met toebehooren, eene glasblazerij, eene geweermakerij, die zij niet gedacht hadden in Japan te zullen aantreffen; hij zag een in Japan gemaakten electro-magnetischen druktelegraaf, keurig netjes.

De bovenstaande opgave doet mij dus vooronderstellen, dat de genoemde zeeofficier niet weet, van wie de Japanners deze zaken geleerd hebben.

Daar in een vroeger artikel in uw blad, overgenomen uit *l'Isthme de Suez*, het mij gebleken is, dat de Amerikanen zich de eer toeeigenen van aan de Japanners de telegraphie te hebben bekend gemaakt, zoo meen ik aan mij zelven en aan Nederland verpligt te zijn. hiertegen optekomen en de daadzaken voor te stellen, zooals zij geschied zijn.

In het jaar 1853 vervaardigde ik, met gebrekkige hulpmiddelen, een wijzer-telegraaf en gebruikte voor poreuse potjes geschilde bamboezen, ten einde spoedig gereed te zijn. Bij het bezoek, dat de voorname Heeren van Jedo, die naar Nagasaki gekomen waren, om met de Russen te onderhandelen, op Desima bragten, werd door mij, aan het huis van het opperhoofd, onder meerdere andere proeven getelegrapheerd. Deze Heeren waren over gemelde proeven zoodanig opgetogen, dat zij op hunne te huisreis den vorst van Tsikoesen den lust inboezemden, naar Desima te komen, ten einde gemelde proeven insgelijks te zien.. De vorst liet mij uitdrukkelijk door den oppertolk Kitsobe zeggen, dat hij naar Desima was gekomen, om met den doctor kennis te maken. Eenigen tijd later kwamen, op onderscheidene tijden, de vorst van Fiezen en de agent van Satsoema op het eiland, ten einde insgelijks die proeven te zien.

Door mij werd ook vertoond eene doorsnede van eene landstoommachine alsmede die eener locomotief, alles onder mijn opzigt door een nagasakisch timmerman van hout vervaardigd.

De vorst van Tsikoesen liet mij verzoeken, de gemelde doorsnede aan hem aftestaan, aan welk verzoek ik voldeed. Dit model is door zijne dienaren in ijzer nagemaakt en werd in 1856 op Desima gebragt. Vele gebreken kleefden het aan, doch die werden door den ijver en het geduld der Japanners alle overwonnen, zoodat; toen het van Desima werd vervoerd, hetgeen plaats vond in Julij 1857, het behoorlijk werkte en ruim een en een halve paardekracht kon uitoefenen. Ik kan niet nalaten, hier het zonderlinge der handelwijze van den commandant van het toenmalige detachement, Pelsrijcken te vermelden, daar hij aan de stookers, tot zijn detachement behoorende, verbood mij behulpzaam te zijn in het verbeteren van gemeld werktuig.

Het keiserlijk gouvernement, de vorsten van Fiezen, Satsoema, Tsikoesen, Seisijoe, Isoamo, Figo, Jo, Mito, Omoera, Nagato enz. zonden mij alle eene menigte van dienaren, om hen te onderwijzen in het ijzergieten, geschutboren, mijnwezen, de schei- en natuurkunde, stoomwezen enz. Dit had ten gevolge, dat ik hun houten modellen liet vervaardigen van hoogovens, reverbereovens, ijzerpletterijen, smeedhamers, gedreven door water, blaaswerktuigen, geschutboorderij, enz. meestal op een tiende of twintigste der ware grootte.

Doctor Kesai vervaardigde onder mijn toezigt een electro-rotatie toestel, dat hij, na ontzettend veel moeite, op het eiland bragt om het mij te doen zien. Ook werd door hem een op europesche wijze ingerigt chemisch laboratorium in de nabijheid van Nagasaki gebouwd, waartoe ik hem de noodige teekeningen vervaardigde. Verschillende heelkundige werktuigen liet hij insgelijks namaken, zooals een tourniquet, een kogeltrekker en kopsnepper. Mijne voornaamste ooginstrumenten werden door Dr. Sjoseteoe ter leen genomen, om die in Nagasaki te doen namaken, dat ook volkomen gelukte.

De oppertolk Tobé en de ondertolk Sjoso lieten op hunne kosten, in de nabijheid der stad Nagasaki, een europesche smederij en gieterij oprigten; hiervan is echter niet bijzonder veel gekomen, daar zij beiden werden gevangen gezet en ik hen dus niet meer zag.

De dienaren van Fiezen vervaardigden een magneto-electrisch rotatie toestel, dat vele moeijelijkheden in zich had.

Het is toch overbekend, dat niet een iegelijk behoorlijke Coercitief magneten kan vervaardigen. Zij bragten mij telkens nieuwe stalen hoeven mede, om die te magnetiseren, tot er eindelijk vier waren, die sterk genoeg gemagnetiseerd werden, om als magneten voor den toestel te kunnen dienen. Eenigen tijd later bragten zij mij een magneto electrisch werktuig op het eiland, dat in netheid van bewerking aan een europeesch niet toegaf.

Een der dienaren van den nederlandschen Commissaris liet, door een nagasakisch horologiemaker, mijn wijzer-telegraaf namaken; zoo ook werd de brochure, die ik geschreven had over telegraphie en door twaalf teekeningen in natuurlijke groote had opgehelderd, en als geschenk bij de telegraaf, door Z. M. onzen koning, aan den keizer van Japan gezonden, in het Japansch vertaald en door copiisten afgeschreven en aan de meeste leerlingen der vorsten, die mij bezochten, door hen uitgereikt, even als zulks het geval was met eenige nota's, door mij opgesteld over het ijzergieten, glasblazen, salpeter bereiden, kruidmaken, het daarstellen van bloedloogzout, galvanische vergulding, glyphographie, lithographie, oogziekten en anderen meer.

Ten opzigte van de lithographie kan ik nog mededeelen, dat doctor Joloc van Tsikoesen eene lithographische pers volgens mijne aan hem gegevene teekeningen had doen vervaardigen, waarmede het hem gelukt was mij eenige proeven te vertoonen.

Door het gouvernement was een lithographisch persje uitgezonden, doch dit werd, nadat ik een paar proeven daarmede gedaan had, van de Japanners ten geschenke gegeven. en ik alzoo verstoken van een werktuig, waarmede ik de Japanners zelven een hollandsch-japansch woordenboek zoude hebben doen drukken.

Ik liet daarom, voor mijne eigene rekening twee lithographie persjes uitkomen, om aan dit voornemen gevolg te geven, doch mijne terugroeping heeft mij hierin verhinderd; ware aan mijn voornemen, om zulk een woordenboek op Desima te drukken, voldaan geworden, dan zoude voorkomen zijn, dat de heer Hoffmann de proeven eener japansche spraakkunst, opgesteld door den heer Donker Curtius met zoo vele verbeteringen moest verrijken, en zoude hij de geheel *nieuwe* (lees *slechte*) spelling van den heer Donker Curtius niet hebben behoeven te verbeteren, daar mijn plan was, om een der meest geachte japansche woordenboeken trouw te doen volgen [1]).

Bij mijn vertrek uit Japan, ontving ik zoo van het japansche gouvernement als van landvorsten, de schriftelijke dankbetuigingen voor de moeite, die ik mij gegeven had in het lesgeven in alle hierboven genoemde zaken, zullende ik die attesten als bijlage doen drukken in een geschrift, dat welhaast het licht zal zien, onder den titel: *Mijn vierjarig verblijf in Japan*.

Inmiddels ben ik aan den mededeeler van het bovengemelde berigt van den nederlandschen zeeofficier mijn dank verschuldigd voor de door hem geleverde mededeelingen, uit welke het mij nu ten duidelijkste blijkt, dat mijne lessen niet vruchteloos geweest zijn, maar de Japanners daarvan veel nut hebben getrokken. Tijdens mijn verblijf in Japan toe konde ik dit zelf niet onderzoeken, vermits het reizen in de binnenlanden toen niet veroorloofd was.

Batavia 5 Nov. 1858. DR. J. K. VAN DEN BROEK.

gewezen Gouvernements Geneesheer en Ambtenaar voor Natuurkundige onderzoekingen in Japan.

(1217)

1) Welhaast hoop ik het publiek een Japansch-Hollandsch, en Hollandsch-Japansch Woordenboek aan te bieden.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	VAN.	DATUM		NAAR
November	5	Nederlandsch	Eersteling	Mann	Rotterdam	16	Julij	Batavia
〃	—	〃	Cornelia en Geertruida	Hoeksma	Prigie	—	October	〃
〃	6	Engelsch	Cherikee	Allun	Manilla	6	〃	Sydney
〃	—	Fransch	Hippolijh Barhuin	Lainé	Singapore	21	〃	Nantes
〃	—	Amerikaansch	Hippogriffe	Tlowel	〃	19	〃	Londen
〃	7	〃	Tunthom	Peterson	Manilla	9	〃	Boston
〃	—	Engelsch	Star of the North	W. Buolhum	Londen	19	Augustus	Shanghae

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDER.	VAN			AGENTEN.
November	6	Nederlandsch	4 mast.	schoener Argo	A. W. van Teutem	Rotterdam	27	Julij.	Reijnst & Vinju.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Fulkul Nassar	J. H. van Garling	Singapore	23	Oct.	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	—	〃	brik	Jeanneta Maria	Danekes	Samarang	2	Nov.	T. Crone.
〃	—	Nederlandsch	bark	Zeevaart	Biesthorst	Japan	8	Sept.	Hauger & Schuurman.
〃	—	Ned. Indisch	stoom s.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	5	Nov.	Levert & Ce.
〃	8	Nederlandsch	bark	Generaal Michiels	P. G. Visser	〃	3	〃	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	〃	〃	Jacobus Martinus	T. Meppelder	Tafelbaai	25	Sept.	J. Cezard & Co.
〃	—	〃	〃	Pantalon	J. A. Bruijnzeels	Rotterdam	20	Mei	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	〃	brik	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma	Prigie	31	Oct.	Landberg, Bezoet de Rie & Co.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Adenan	Amanoedin	Banjermassing	21	〃	Buijs. Jacobsen & Co.
〃	—	Nederlandsch	〃	Eersteling	Mann	Rotterdam	16	Julij	J. Cézard & Co.
〃	—	Ned. Indisch	〃	Wilhelmina Cox	Döbel	Samarang			Cassalette & Co.
〃	9	Nederlandsch	schip	Noach	P. Wierikx	Soerabaija			B. Kopersmit & Co.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Moestarie	Said Bin Hoesin	〃	31	Oct.	Buijs, Jacobsen & Co,
〃	—	〃	〃	Kim Hensing.	Lim Biauw Tik	Riouw	25	〃	〃
〃	—	〃	〃	Annette	Moh. Asaid	Cheribon	1	Nov.	〃

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
November	7	Ned. Indisch	stooms.	Batavia	C. C. L. Neijts	Samarang en Soebaraija
〃	—	Nederlandsch	bark	Copernicus	L. Visser	Cheribon
〃	—	〃	〃	Staatsraad van der Houven	F. Heijmeriks	Nederland via Tjilatjap
〃	—	Zweedsch	brik	Wanja	A. A. Söderberg	Nederland
〃	—	Nederlandsch	schip	Nova Zembla	A. J. B. Hordijk	Pasaroean
〃	—	Ned. Indisch	brik	Elmachboelie	Moh. Saleh	Banjermassing
〃	8	Nederlandsch	bark	Christina en Agatha	W. L. Esink	Soerabaija
〃	—	〃	schip	Schoon Verbond	D. D. Borchers	Amsterdam
〃	—	〃	bark	Petronella Catharina	T. Hagen	〃
〃	—	Ned. Indisch	brik	Fathal Hair	Sech Oemar Drahim	Samarang
〃	9	Z. M.	korvet	Princes Amelia	A. D. S. Clarckson	kruist. N. O.
〃	—	Ned. Indisch	brik	L'Espérance	W. A. S. Valberg	Macasser v. Soerabaija
〃	—	〃	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Borneo Westkust
〃	—	〃	〃	Koningin der Nederlanden	E. Lewis	Singapore
〃	—	Amerikaansch	schip	Golden Rule	Maijo	Nederland
〃	11	Nederlandsch	〃	Wilhelmina en Clara	C. Abrahamsz	Amsterdam
〃	—	〃	〃	Admiraal van Kinsbergen	L. F. L. van der Putte	Soerabaija
〃	—	〃	bark	Kampen a/d. Lek	W. Ouwehand	Cheribon
〃	—	Engelsch	〃	Sydney	J. Grant	Soerabaija
〃	—	Ned. Indisch	schip	Lie Tjing Tek hern. Padang Pandjang	J. Worthington	Padang
〃	—	〃	bark	Ydroesie	Said bin Bafagie	Indramaijo
〃	—	〃	〃	Arief Banjermassing	Moh. Saleh	Samarang
〃	—	〃	stoomb.	Samarang Packet	J. F. Scheel	〃
〃	—	Engelsch	brik	Iscandria	A. Englesham	Singapore

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman		Hauger & Schuurman.
〃	〃	Maarten van Rossem*	P. F. Rijken	Rotterdam	〃
〃	〃	Azia	T. Molenaar	Amsterdam	〃
〃	〃	Zeevaart*	H. G. Biesthorst		〃
〃	〃	Julia*	A. van der Kolff		Schimmelpenninck & Co.
〃	brik	Joan Jacob	Helphorst		〃
〃	bark	Cornelis Houtman	J. H. Rolman		〃
〃	〃	Cortgene*	D. Dunlop	Pasoeroean	Reijnst & Vinju.
〃	4 mast.	schoener Argo*	van Teutem	Bezoekie	〃
〃	bark	Alblasserdam	J. 'tHoen		Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Cornelis Smit*	R. Weidenaar		〃
〃	schip	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		〃
〃	bark	Catharina Maria	Schuchard	Samarang	〃
〃	〃	Cheribon*	W. J. Coers		Landberg, Bezoet de Rie & Co.
〃	〃	Johanna Christina*	J. R. de Boer		〃
〃	〃	Johannes Anthonius*	F. Metz		〃
〃	〃	Louis Meijer*	O. Huzewinkel		〃
〃	schip	Twee Gebroeders*	J. C. Krije		〃
〃	〃	President Pfaue*	J. C. Hartsen		〃
〃	〃	Noord Brabant*	H. R. Bok		〃
〃	〃	President van Rijckevorsel*	C. Vermeij		〃
〃	〃	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		〃
〃	bark	Voorwaarts*	G. F. Mus		〃
〃	〃	Souburg*			〃
〃	〃	Jan van Brakel*	C. Verhey		van Ommeren, Rueb & Co.
〃	schip	Willem de Zwijger	B. L. van der Dries		〃
〃	〃	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
〃	bark	Neptunus*	P. Schuurman		〃
〃	〃	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		〃
〃	schip	Vriendentrouw*	Greveliuk	Soerabaija	〃
〃	〃	Twee Gezusters*	P. Kuisenkamp		〃
〃	bark	Zeelust*	A. A. Knaap	Amsterdam	〃
〃	〃	Waterloo*	D. Duinker	Samarang en Soerabaija	〃
〃	〃	Karel en Henricus	A. van der Geer		Dümmler & Co.
〃	〃	Stad Nijmegen			〃
〃	〃	Abel Tasman*	J. R. Rijken		de Weerdt, Ruijl & Co.
〃	〃	Tagal*	Göbel		〃
〃	〃	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
〃	〃	Odilia Margaretha	Hazelhoff		〃
〃	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		〃
〃	〃	Delft*	van Geelkerken		〃
〃	〃	Admiraal de Ruijter	B. Koster	Golf van Perzie	E. Moormann & Co.
〃	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Soerabaija	〃
〃	schip	Economist	S. J. C. Olivier	Singapore	John Pryce & Co.
Nederl. Ind.	brik	Oedjong Pandan*	Lim Tikse	Palembang	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	bark	Ameer*	Sech Bulfagie	Soerabaija	〃
〃	〃	Fatas Banjermassing*	Sarief Mohamat		〃
〃	〃	Djadul Karim*	Abdul Rachman		〃
〃	〃	Hanceil Gair*	Sech Baozier	Soerabaija	〃
〃	〃	Fulkul Nasar*	van Garling		〃
〃	〃	Adenan*	Amanoedin		〃
〃	brik	Fulkus Seroer*	Abdulla Osman		〃
〃	〃	Soedul Barie*	Said bin Salim	Soerabaija	B. J. Jacobs.
〃	〃	Ellezer*	Said bin Salim	Samarang	〃
〃	bark	Alnoer*	Sech bin Achmat	Samarang	〃
〃	brik	Marzoek*	Sech Oemar Bagoei		〃
〃	schoener	Fathool Hair*	Said Alie bin Achmat		〃
〃	〃	Fathal Hair*	Said Abdulla		〃
〃	bark	Noorban*	Said Alie bin Djen	Lampongs	〃
〃	schip	Gertrude*	Söbels		Paine Stricker & Co.
〃	brik	Jeannette Maria*	Danekers		T. Crone.
〃	bark	Wilhelmina Cox*	Döbel		Cassalette & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
〃	brik	Vernon*	Gilbert		〃
〃	〃	Alert*	Petersen		Metzendorff, Wilmans & Co.
Amerikaansch	bark	Escort*	Pepper		Paine, Stricker & Co.
Bremer	schip	Post*	Wiegand	Bremen	C. Bahre & G. Kinder.
〃	bark	Therese*	Hohorst		〃
〃	brik	Clara*	Huneken		〃
Fransch	schip	Le Cezard*	X. Ros		J. Cezard & Co.
Zweedsch	bark	Robert Dickson*	R. Hjarpe		Pitcairn, Syme & Co.
Hamburg	schoener	Helene*	Range		C. Bahre & G. Kinder.
〃	schip	Arracan*	Both		Metzendorff, Wilmans & Co.
〃	〃	Cæsar Godefroy*	Störtenbecker		〃
〃	〃	Neumuhlen*	Heuer	Bangkok	〃
Hanover	bark	Osnabruck	Wolff		C. Bahre & G. Kinder.
〃	〃	Luneburg*	Woortman		E. Moormann & Co.
Deensch	schip	Maria Christina*	C. Voss		〃
〃	brik	Johann Christoph*	Nielsen		Paine, Stricker & Co.
Sard.	bark	Calijpso*	P. Pagliano	Singapore	Busing, Schröder & Co

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	28	N. I.	brik	Jeannette Maria	L. G. Danekes	Soerabaija
〃	—	Ned.	bark	Ardjoeno	Rapp	Batavia
〃	29	〃	〃	Economist	J. C. S. Olivier	Soerabaija
〃	—	〃	schip	Hester Adriana	Straug v. Hees	Batavia
〃	—	N. I.	bark	Madina	HadjieIJoesoop	Soerabaija
〃	30	Ned.	schip	Louisa	P. Buijs Jr.	Batavia
〃	—	N. I.	schoen.	Machmood	Moham. Malik	Bandjermass.
〃	—	Fr.	schip	N. D. de Victoires	de L'Etang	Soerabaija
Nov.	1	Ned.	bark	Theodora Machtilda	D. Boelheuwer	Batavia
〃	2	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	〃
〃	3	〃	bark	Atitoor Rachman	Koesnin	〃

Vertrokken schepen van *Samarang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	29	Ned.	schip	Margaretha Johanna	Wassenaar	Soerabaija.
〃	—	N. I.	stooms.	Koning. derNederland.	E. Lewis	〃
〃	30	Ned.	schip	De Amstel	Rademaker	Nederland.
〃	—	Amerik.	〃	Golden Rule	F. Maijo	〃
〃	—	〃	bark	Oriental	Parkern	Bat. en Pad.
〃	—	Ned.	〃	Economist	Olivier	Batavia
〃	31	〃	〃	Henriette	J. Portengen	Soerabaija.
Nov.	1	〃	schip	Doelwijk	K. J. Swart	Soer. enPasoer
〃	2	N. I.	bark	Kiem Tik-Sing	Kwee ToenSing	Riouw.
〃	—	Ned.	schip	Jacob Roggeveen	Vos v. Marken	Soerabaija
〃	3	N. I.	bark	Menado	Hadjie Djenal	Bandjermass.
〃	—	Ned.	〃	Generaal Michiels	P. G. Visser	Batavia.
〃	—	N. I.	brik	Jeanette Maria	L. G. Danekes	〃
〃	4	Ned.	schip	Hester Adriana	van Hees	Soerabaij.
〃	—	〃	bark	Jhr. Mr. v d W v Putt.	Lammerts	Batavia.

In lading liggende schepen te *Samarang.*

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN
Nederlandsch	schip	Philips van Marnix	E. van Duijn	Batavia	B. Kopersmit & Co.
"	"	Javaan	H. Munnix	Nederland	"
"	"	Jan Pieterzoon Koen	P. A. C. Hugenholtz	"	Dorrepaal & Co.
"	"	Grondwet	F. C. Kamminga	"	"
"	"	Ardjoeno	J. F. A. Rapp		"
"	"	Louise	P. Buijs		B. Kopersmit & Co.
"	bark	Jeanette & Agatha	A. Ceijndert		Dorrepaal & Co.
"	"	de Stad Nijmegen	H. P. Cruijs	Soerabaija	van den Broek & Veeckens.
"	"	Theodora Machtilda	D. Boelhouwer	Nederland	MacNeill & Co.
Nederl. Indie....	"	Soedul Hair	Said Hadat	Cheribon.	Gezagverder
"	"	Atidjatoor Rachman.	Sech Ba-asir	Singapore	"
"	"	Marianne Anthoinette	J. Winter	Batavia	B. Kopersmit & Co.
"	"	Ellen	F. A. P. Wentholt	Batavia of Pekalongan	"
"	"	Madina	Hadjie IJoesoop	Singapore	Gezagvoerder.
"	"	Atitoor Rachman	Koesnin	"	"
Fransch	schip	Notre Dame de Victoires	H. M. de L'Etang	Frankrijk	Dorrepaal & Co.
"	"	Confiance	P. David	Bordeaux	C. Damnitz & Co.

Aangekomen Schepen te *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	26	Ned.	bark	H. Vincentius v. Paolo	de Groot	Batavia.
"	—	N. I.	stooms.	Ambon	Hugenholtz	Macasser.
"	27	Ned.	bark	Vice Adm. Gobius	v. d. Linden	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Soerabaija.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	26	Amerik.	bark	Escorte	Pepper	Batavia.
"	27	Ned.	schip	Europa	Tromp	Nederland
"	—	"	bark	Christiaan Huijgens	van Katwijk	"

In lading liggende schepen *te Soerabaija.*

VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDER.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	Drie Vrienden	J. Anderson		Fraser, Eaton & Co.
	Bellatrix	van der Wijck		"
"	Zaanstroom	Schaap qq.	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
"	Jan Schouten	J. Coening Meijer		"
"	Jacob	Börger		Wm. Mathieu & Co.
"	Laurens Koster	Koenen		Ruyl, Cramer & Co.
"	Delfshaven	Schaap, qq.		B. Kopersmit & Co.
"	Schoonderloo	Keuker		"
"	Atlas	B. Bakker	Amsterdam.	P. Kervel & Co.
"	Amazone	Abbink,	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
"	Phoenix	Johansen	"	"
"	Reinhardt	J. W. Bark. v. d. Sprenkel	Timor	"
"	Louisa Antoinetta	Mc. Kenzie		Adam & Co.
"	Nederland en Oranje	van Ruijven	Nederland.	B, J. van Eck & Co.
"	Catharina Wilhelmina	Popken		MacMillan Marten & Co.
"	Everdina Elisabeth	C. J. Tonjes		"
Nederl. Indisch.	Fear Not	Mc. Kenzie		Adam & Co.
"	Bilmadjiet	Intjiek Alie	Sumbawa en Balie.	Gezagvoerder.
Engelsch.	Henry Winch	Griffin	Singapore.	Matthieu & Co.
"	Sophia Fraser	Wilson	"	"
Hamburgsch	Wildeman	Kalckliser	Hamburg.	Adam & Co.
Bremer	Emigrant	C. Andresen	Cowes.	Matthieu & Co.
Zweedsh	Charlotte	Clase	Nederland.	Adam & Co.
Pruisisch	Ferdinand Nies	Coler	China.	Matthieu & Co,

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Oct.	28	Ned.	schip	Europa	J. G. Tromp	Soerabaija,
"	29	"	"	Christiaan Huijgens	van Katwijk	"
"	30	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Pamakasan.

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Oct.	27	Ned.	schip	J. C. Schotel	v. Beest Holle	Dordrecht.
"	28	"	"	Triton	H. Olie	Amsterdam.
"	30	N. I.	schoen.	Bella	Juno	Soerabaija.

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 9den November 1858.

Koffij, Java *f* 31,—
——— Padang *f* 31,— hooger gehouden.
Rijst, Indramaijoe met zakken, *f* 180,— @ *f* 190.
——— witte Batavia 1ste kwaliteit, *f* 110,— @ *f* 150,—
——— " " 2de " *f* 120,— @ *f* 125,—
——— Carga *f* 95.— @ *f* 100,—
Suiker, witte No. 16 *f* 19.— niet te koop.
Arak, *f* 65,—
Wisselkoers op Holland 101.
" op Engeland, *f* 11,50.

Te SAMARANG, den 5den November 1858.

Koffij, *f* 30,— geboden.
Suiker, No. 16. *f* 18.— geboden.
Indigo, *f* 4,30 prima qual. afgedaan.
Koe-huiden, *f* 60.— kodie op levering geboden zonder voorraad.
Buffel-huiden, *f* 55,— @ *f* 60,— ℔ kodie Idem. id id. id.
Staart Peper, *f* 56,— oogst opgeruimd
Rijst ordinair wit, *f* 125.— ℔ k. à 28 picol. zond. zak.
" carga " " 105.— @ *f* 110,— idem.
Klapper Olie *f* 15
Katjang " *f* 14,50
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,— voor Bandjermassing.
Kadjang Matten, *f* 10.— ℔ 100 st.
Wisselkoers op Holland 6/m. dato @ pari.

Te SOERABAIJA, den 5den Novemober 1858.

Suiker No. 16 ℔ picol *f* 18, —
Koffij ℔ picol, *f* 30,—
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 110,— @ *f* 120.—
" (carga) " " *f* 135,— @ *f* 150.—
Koehuiden ℔ 100 stuks, *f* 200.— @ *f* 300,—
Arak. ℔ legger, *f* 50.—
Klapper olie ℔ picol, *f* 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, *f* 8,— @ *f* 8½.

Te PASOEROEAN, den 3den November 1858.

Suiker No. 16, voor levering in deze maand afgedaan @ *f* 18,—
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 150,—
Id. (carga) " " " 130,—
Olie, (klapper) " pic. " 19—
Id. (katjang) " " " 17,—
Wisselkoers, pari.

Den 3den November, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek.	Getalbouws	Picols Suiker *Gouv. levering*			*vrije beschikking,*
Waugoon Redjo.	407.	10,183-33		♭.	
Ardjosarie.	471.	11,291-73			
Ardie Redjo.	353.	13,381-82		♭.	
Yosowilangoon.	307.	7,024-29		♭.	
De Hoop.	483.	7,414-53			
Djacatra Oost.	490.	9,800	a.	♭.	6,705-82
De Onderneming.	485.	11,050-06	a.	♭.	11,206-56
Wonoredjo,	483.	8,530-45			
Ktoerahan.	368.	10,304-01	a.		9,031-93
De Goede Hoop.	345.	6,860-15	a.	♭.	9,221-52
Gaijam.	423.	9,423-49			
Becassie Oost.	292.	7,884-40	a.		5,844-66
Dankbaarheid.	294.	7,056-61	a.	♭.	5,068-59
Soekoredjo.	300.	7,600-11	a.	♭.	8,719-72
Kawisredjo.	300.	11,054-30		♭.	
Sarieredjo.	150.	3,000-32	a.	♭.	3,811-93
Pleret.	331.	10,272-13	a.	♭.	3,493-22
Te zamen	6002.	158,066-73 pic. Suiker.			68,103-95
		145,836-37 " Koffij.			

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 3den November 1858.

89,704-16 pic. Suiker, oogst 1858.
113,687-37 " Koffij " 1858.

HANDELSBERIGTEN.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den 24 tot en met den 29 October* 1858.

Aanvoer.

Van Soerabaija per Eng. bark *Vesta*, gez. Gilbert, agt. Hunter, Houghton en co.

40 tonn. steenkolen. *Order.*

Van Cheribon per N. I. bark *Saijed Gair*, gez. Sech Abdul Karim bin Hosman.

6450 pic. rijst. *Order,*
1050 pic. rijst. *Voor Riouw.*

Van Cheribon per Ned. bark *Batavier*, gez. van Wijk, agt. de Weerdt, Ruijl en co.

190 pic. rotting, 273 do. thee, 10293 do. suiker. *N. H. M.*

Van Nederland, per Ned. schip *Drie Gezusters*, gezagv. Fischer, agenten B. Kopersmit en co.

10 vs. zilvermunt. 188 balen zakken, *Gouvernement.*
145 coll. manufacturen, *N. H. M.*

Voor Macasser.

5 kn. ijzerwerk, 2 do. manufacturen, 6 do. wijn, 125 coll. dranken, 6 kn. papier, 2 piano, 112 mand. aardewerk, 273 kn. provisien, 6 kn. wijn, 2 do. hoeden en petten, 1951 coll. manufacturen, 29 hammen, 1 kist schoenen. 25 vs. boter, 20 ps. rolpens, 20 ps. kazen, 20 vs. saucijsen, *Order.*

Van Cardiff, per Ned. schip *Gerardus Jacobus*, gezagv. Kilian. agenten Busing, Schröder en co.

790 tonnen steenkolen, 6 kisten borstrokken. 1 do. provisien, *Agenten.*

Van Nederland, per Ned. schip *Willem de Zwijger*, gezagv. v. d. Dries, agenten van Ommeren, Rueb en co.

50/1 arakleggers, *Agenten.*

Van Banca, per Ned. Ind. schip *IJdroesie*, gezagv. Said Abdulla Bin Alie Bafagie.

4024 pic. tin, *Gouvernement.*

Van Calcutta, per Eng. schip *Iskandria*, gezagv. Engliston, agt. Macartich.

266 bn. goeniezakken, 850 zakk. tarwe, 50 do. gram, 50 kn. zeep, 14 do. was, 100 zakk. salpeter, 860 pakk. poetjook, *Nahapiet.*
30 pakk. garen, *Arathoon.*

Van Australia, per Fransche schip *Confiance*, gezagv. David. agt. E. Moormann en co.

19 vs, wijn, 24 kn. kurken, 7 bn. touwwerk, 2 kn. champagne, 1 do. kramerijen 1 do. doozen, 1 do. conserven, 5 do. cognac, 5 do. vruchten, 1 do siroop 8 do. geweeren, 13 pistolen, *Agenten.*

Van Calcutta, per Sard. schip *Calijpso*, gezagv. Pagliano. agt. Busing, Schröder en co.

1000 zakk. tarwe, 50 do. salpeter, 56 do, poetjook, 41 bn. zakken, 70 kn. zeep, *Gasper en co.*
30 bn. zakken, 11 kn. was, *Joakim*,
149 bn. zakken. 12 kn. zeep, 6 do. was, *Arathoon.*
20 bn. zakken, *Nahapiet.*
2500 bn. tarwe, 16 do. zakken, *Andreas en co.*

Van Singapore per Bremer schip *Clara*, gez. Huneken, agt. C. Bähre en G. Kinder.

5 vn. wijn. *Agenten.*
25 vn. boter. *van Slooten, Morgan en co.*
110 bn. papier. *Kwee Hintjiang.*
100 zakk. gram, 1508 pakk. zeep. *Pitcairn, Syme en co.*
1 rol matten. *Tolson, Hunt en co.*
20 vn. provisien. *Metzendorff, Wilmans en co.*

Uitvoer.

Naar Japan per Ned. schip *Gelderland*, gez. Crap Hellingman, agt. Hauger en Schuurman.

2 vn. spek, 6 do. vleesch, 1 do. gort, 3 do. erwten, 3 tross. touw, 12 roll. zeildoek, 2690 pic. sapanhout, 18 ps. dommekrachten, 1 aambeeld, 1 brandspuit, 50 ks slaolie, 14 do. glaswerk, 47 do, blik, 1 do. eau de cologne, 1 do. eenhoorns, 1 do. medicijnen, 3 keld. genever, 2 kn. wijn, 75 ps. koehuiden, 35 do. buffelhuiden, 1 pic, buffelhoorns, 10 do. buffelshoeven, 5 do. drills, 4 bn. molton dekens, 1 kt. puntanicus, 4 do. karaffen, 13 keld. terpentijn olie, 2 pakk. eenhoorns, 3 pic. klapp. olie, 4 kn. chitzen, 1 do. rood katoen, 2 bn. koffij zakken, 9 kn. zeep, 1 sabel, 25 vs. boter, 12 ks. vruchten op brandy, 73 vs. loodwit, 20 do. groen, 2 kn. percussions, 100 do glas, 2 bn. kurken, 1 do. laken, 12 md. klappers, 1 kt. lijnwaden, 1 vt. boonen, 1 do. azijn, 2 do. zuurkool. uit entrep. *Agenten.*
1 vt. gort, 13 ps. oliph. tanden, 10 ℔ indigo. uit entrep. *B. Kopersmit en co.*
28 pic. tin. *Reynst en Vinju.*
3 kn. koper. uit entrep. *Jacometti en co.*
14 coll. manufact., 4 kn. do. 5 do, gedr. katoen, 1 bl. woll. dekens, 1 kt. cotonetten. uit entrep. *E. Moormann en co.*
2 kn. boeken. *Lange en co.*
4 bn. zeildoek. uit entrep. *Adam en co.*
75 pic. sapanhout, 12 kn. chitzen, 10 do. zeep, 2 ks. do. 7 do. kain pandj., 1 do. aardewerk, 1 do. cotonetten. uit entrep. *van Ommeren, Rueb en co.*
622 pic. sapanhout. uit entrep. *Maclaine, Watson en co.*
1 kt. rood katoen, 2 do. printanicus. uit entrep. *Metzendorff, Wilmans en co.*
17 tross. touw, 8 kn. koper, 3 vn. spijkers, 32 kn. gedr. katoen, 100 vs. witte verf, 100 do. zw. do. 15 do. koolteer, 10 do. harst, 1 kt. vlaggedoek, 40 keld. lijnolie, 16 mazeltschoten, 1 kt. dikglazen, 2 coll. eenhoorns, 2 kn. madapoll. uit entrep. *Morgan, Melbourn en co.*
8 coll. lijnwaden, 2 bn. do. 1 coll. glaswerk, 200 ks. zeep, 7 coll. linnen goederen, 20 roll. touw. uit entrep. *Tolson, Hunt en co.*
225 pic. sapanhout. uit entrep. *Borneo Company Limited.*
6 kn. manufact. uit entrep. *Busing, Schröder en co.*
6 kn. suikerwerk, 12 do. likeur. *T. Crone.*
5 bn. drills. uit entrep. *B. van Leeuwen en co.*
1 kt. boeken. *H. M. van Dorp.*
10 kn. manufact. uit entrep. *Paine, Stricker en co.*

Naar Frankrijk via Padang per Fr. schip *Jessore*, gez. Gachet, agt. J. Cezard en co.

124 pic. rotting. *Fraser, Eaton en co.*
4002 pic. suiker. *Anemaet en co.*
160 pic. rotting, 995 do. rijst, 2392 do. koffij, 200 do. gomdammer, 3700 ps. koehuiden. *Agenten.*
4 kn. porcelein en lakwerk. *van den Biesen en Modderman.*
42 bn. hennep. uit entrep. *Cassalette en co.*
115 kn. ananas op water, 3 do. Jap. en Chin. voorwerpen. *Leroux en co.*
2 kn. schildpad, 1 do. vanille, 3 do. paarlemoer. *Picart.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Oceaan*, gez. Poestkoke, agt. B. Kopersmit en co.

100 vs. kop. munt, 1 partij steenkolen. *Aan boord gebleven lading.*
41 kn. rood garen, 40 do. bladkoper, 15 vs. comp. spijkers, 25 kn. geel metaal. *N. H. M.*

Voor Nederland.

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Jan Pieterszoon Koen*, gez. Hugenholtz, agt. Hauger en Schuurman.

75 hammen, *Aan boord gebleven lading.*
13 kn. geel metaal. *Landberg, Bezoet de Bie en co.*

Naar Nederland via Soerabaija, per Ned. schip *Diligentia*, gezagv. v. Bentveld. agt. J. Cezard en co.

47,520 ℔ steenkolen, 244,384 ℔ geelijzer, 100 bn. zakken, 100 vs. kop. munt, 100 do. zilver do. 1 kt. schilderijen, *Aan boord gebleven lading.*

Voor Nederland.

150 pic. rotting, 400 do. tin, *N. H. M.*

Naar Siam, per Hamb. schip *Sina*, A. T. Brorsen, agt. Metzendorff, Wilmans en co.

15 kn. roodgaren uit het entrep., *C. Bähre en G. Kinder.*
400 bund. ijzer uit het entrep. *Tolson, Hunt en co.*
85 keld. genever, 25 vs. boter uit het entrep., *Agenten.*
7000 ps. sp. matten, 20 realen gouden staven, *Oeij Intjeng.*

Naar Amerika via Mauritius en de Kaap de Goede Hoop, per Amer. schip *Bonny Robert*, gezagv. Pickerman, agt. Paine, Stricker en co.

500 pic. koffij, 377 do. rotting, *Agenten.*
142 pic. gom-élastiek, 6 do. foelie, 1 do. notenmuscaat, *Pitcairn, Syme en co.*

Naar Nederland, per Eng. schip *William Simpson*, gezagv. Splatt, agt. Martin, Dyce en co.

5000 pic. suiker, *Dorrepaal en co.*
175 pic. rotting, 20 do. gedr. huiden, 80 do. gom-élastiek, 212 do. kurkema, 4 do. foelie, 2 do. notenmuscaat, 55 do. sapanhout, 700 do. suiker, 2065 ps. huiden, *Agenten,*

Naar Nederland via Samarang, per Ned. schip *Grondwet*, gezagv. Kaminga, agt. van Ommeren, Rueb en co.

194 pic. sapanhout, 266 do. rotting, 1 kt. zijde, 2 kn. diversen, *Agenten.*

Naar Nederland, per Zweedsch schip *Australia*, gezagv. Schönberg, agenten Metzendorff, Wilmans & co.

785 ps. koehuiden, 7 do. buffel do., 149 pic. rotting, 2767 do. [illegible] *Matthein en co.*
1068 pic. rijst, 100 do. rotting, 7400 do. suiker, 5 do. koffij, 4 leggers [illegible] *Metzendorff, Wilmans en co.*
3 vn. brood, uit het entrep. *Pitcairn, Syme en co.*
1 " " " " " *Behling, Ekström en co.*

Naar Singapore, per Eng. schip *Thomas Reed Davidson*, gezagv. Hadjie Asahat.

9075 ps. sp. matten, 7 corg. batik goederen, *Diverse Inlanders.*

Naar Nederland, per Ned. schip *Trijntje Fenna*, gezagv, de Ruelle, agenten J. Cézard en co.

10 kisten provisien, *Aan boord gebleven lading.*
260 pic. rotting. 360 do. tin, *N. H. M.*

Naar Singapore, per Ned. Ind. schip *Aboemanie*, gezagv. Sech Moh. Balmoesa.

1007 pic. rijst. *Gezagvoerder.*

Naar Nederland via Cheribon, per Ned. schip *Baron Fortner van Dambenoy*, gezagv. Kruijmel, agt. de Weerdt, Ruyl en co.

50 keld. genever, *B. van Leeuwen en co.*
46 coll. gouvernements goederen,
1 kist modewaren, *Agenten.*
4 coll. modewaren, pleetwerk en kramerijen, *van Ommeren, Rueb en co.*
10 kn. wijn, 10 do. vruchten op water, 9 do. likeuren, 4 do. jostocks, 2 [illegible] hagel, 1 kist kinder kleedjes, *Cassalette en co.*

Voor Nederland.

200 pic. tin, 100 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Frankrijk per schip *Jules Cezard*, gez. Lesergent, agt. J. Cezard en co.

77 pic. rotting, 1654 do. suiker. *Fraser, Eaton en co.*
75 pic. rotting, 6168 do. koffij, 15772 ℔ indigo. *Dorrepaal en co.*
909 pic. peper, 1090 do. koffij, 270 do. gomelastiek, 377 do. gomdammer, 1[illegible] do. rotting, 60 do. sapanhout, 107 bn. hennep, 23 kn. diversen. uit entrep. *Agenten.*

Naar Tjilatjap per Ned. bark *Eendragt*, gez. Arbstrong, agt. Schimmelpenninck en co.

200/m. metselsteenen. *Aan boord gebleven lading.*

Naar Nederland via Soerabaija, per Ned. schip *Louise*, gezagv. Antusch, agenten Maclaine, Watson en co.

30 kn. manufacturen, 34 bn. drills, *Dümmler en co.*
2 vs. vergift, 4 kn. shirtings, 4 kn. eau de cologne, 2 balen drills, *Metzendorff, Wilmans en co.*
5 bn. drills, 100 kn. was, *B. van Leeuwen en co.*
1 kistje schoenen, 2 coll. diversen, 1 grafsteen, *Reynst en Vinju.*
360 ℔ brood, *Agenten.*
2 kn. marmeren vazen, *Louet.*
100 vn. kopermunt, 10 vs. zilver do., 228 kn. wit katoen, 8 do. scheerdoek, 8 do. zeildoek, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Singapore, via Muntok en Riouw, per Ned. Ind. stoomb. *Palembang*, gezagv. Rouboom, agt. W. Cores de Vries.

350 pic. jap. goederen, *Said Aloei Sahid.*
1 pak gouvernements goederen.
12 balen polemiten, uit het entrep., *E. Moormann en co.*
10 pic. vogelnestjes, *Oeij King Hie.*
f 40,666,— zilvermunt, *Diverse arabieren.*
5,000 ps. sp. matten, *Tiong Njie.*
f 50,000,— zilverenmunt, *Borneo Company Limited.*
4 bossen ijzer, 138 coll. diverse gouvernements goederen, *f* 22,900.— zilveren munt, *Gouvernement.*

Naar Nederland via Soerabaija, per Ned. schip *Willem Daniel*, gezagv. de Meester, agt. Paine, Stricker en co.

1 rijtuig, 119 kn. madapollams, 19 do. bladkoper, 3 vn. spijker, 20 kn. modewaren, 17 coll, meubelen, 66 kn. glazen dakpannen, 2 mand. provisien, 1 pakje monsters, 13 kn. medicijnen, *Schimmelpenninck en co.*
4 kn. wijn, *Hauger en Schuurman.*
24 coll. div. gouvernements goederen.

Voor Nederland.

250 pic. tin, 75 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Bencoelen en Padang, per Ned. Ind. stoomschip *Batavia*, gezagv. Neijts, agent W. Cores de Vries,

3 kn. speelgoed, *W. Paddinge.*
25 kazen, 50 hammen, 40 vs. boter, 15 kn. bitter, *Cassalette en co.*
3 kn. sarongs, *Busing, Schröder en co.*
1 do. sarongs uit het entrep., *Engelhard en co.*
10 kn. opium uit het entrep., *Paine, Stricker en co.*
19 coll. gouv. goederen,
3 kn. geverwd katoen, 1 do. sarongs, *E. Moormann en co.*
2 kn. shirtings, uit het entrep., *Burt, Myrtle en co.*
6 kn. sarongs, 4 do. wijn, 1 do. azijn, uit het entrep., 3 do. hammen, *van Ommeren, Rueb en co.*
5 kn. wit katoen uit het entrep., *Said Mohamat Salim.*
2 vn. wijn, 6 do., bier, 4 kn. do. 10 do. wijn, 3 do. provisien, 30 vs. boter, *van der Meulen en co.*
10/m. zakken, *J. Cezard en co.*
1 dos. portwijn, *Hauger en Schuurman.*
6 coll. regalea, *W. Cores de Vries.*
123 coll. div. gouv. goederen, eenige marine goederen, *f* 30.000.— zilv. munt, *Gouvernement.*
1 vat kruid, *Agent.*
2000 ps. Sp. matten, *Said Mohamet Sahier.*
1800 ps. Sp. matten, 24 kn. koopmanschappen, *Said Sech Aljufrie.*
1 kt. doeken, 1 do. slendang, *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. zeildoek, 1 do. zeilgaren en blokken, 3 coll. werk, 6 vn. [illegible] *Brodie.*
6 kn. sarong, *Metzendorff, Wilmans en co.*
1 pak kantoorboeken. *H. M. van Dorp.*
8 kn. doeken. *Said Moh. Satrie.*
37 kn. koopmanschapp. *Said Oemar bin Alie Hindoen.*

Naar Samarang en Soerabaija per N. I. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine, Watson en co.

1 kt. boeken, 2 do. pennen. *H. M. van Dorp.*
1 kt. lederwerk, 1 do. boeken, 20 do. shirtings, 2 do. sarongs, 3 coll. diversen, 1 kt. zijde, 2 coll. regalea, uit entrep. *Agenten.*
10 kn. manufact. uit entrep. *Adam en co.*
20 kn. wit katoen. *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. mutsjk papier, 1 tromm. kleederen, 75 kn. wijn. *L. Platen.*
36 kn. ongebl. katoen, 4 bn. do. 1 kt. ijzerwerk en curaden, 18 bn. drills,
6 bn. lastings, 40 kn. shirtings. uit entrep. *Burt, Myrtle en co.*
1 kt. ruwe zijde, 3 do. mousselines, 16 ℔ gouddraad. *Sech Moh. Basondiet.*
3 kn. wit katoen, 9 kn. zijden goederen. *Tjia Kitteng.*
2 kn. gouddraad. *Sech Moh. Bafedel.*
2 kn. slendangs. *Jacometti en co.*
12 kn. wit katoen, 3 do. kain pandj., 3 do. doeken, 1 do. papier, 1 do. modewaren, 1 do. sigaren, 2 pakk. monsters, 1 kt. do. uit entrep. *B. van Leeuwen en co,*
29 kn. koopmanschapp., 1 bl. drills, 2 do. gordijngoed, 1 do. gaas, 12 do. katoen. *Lim Boen.*
31 coll. provisien en dranken. *van Riet en ter Gouw.*
94 kn. lijnwalen, 5 bn. wit katoen, 3 do. kain pandj. *Tan Hoat.*
2 kn. kantoorbeh. uit entrep. *Morgan, Melbourn en co.*
6 kn. zijde, 1 do. mousselines, 1 do. zijdenstoffen. uit entrep. *Said Abdulla bin Agel.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 6 tot en met 9 November 1858.

Met de Ned. 4 mastschoener Argo, kapt. T. Van Teutem, de hh. Brouwer, Echtg. en Zoon; Oviuk, Echtg. en Dochtertje, 1e Luit. der Inf. Meijers van Rotterdam.

Met de Ned. Ind. bark Fulkul Nasser, kapt. J, H. Van Darling, Mevr. Van Darling en 19 hadjies van Singapore.

Met de Ned. Ind. stoomb. Samarang Packet kapt. J. F. Scholl, de hh. Gasper, Lucardi, A. Bedier, Stöcker, Blondeau, Boom, Ockerse. Perdou, Van Huls en bannelingen van Samarang via Cheribon.

Met het Ned. Ind. stooms. Koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de hh. de Bruin Kops, Thompson, Van Vlierden, Rausch, Schuijmar, Steinbuch, Van den Vrijhoeff, Arathoon, Huisteijn, de heer en Mevr. Van Bosseteijn, de heer en Mevr. Tiesselink en 6 kinderen, de heer en Mevr. Bauer en 2 kinderen en 4 officieren.

Met de Ned. bark Zeevaart kapt. Biesthorst, de vuurstoker J. Andriessen van Japan.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van den 6 tot en met den 9 November 1858.

Met het Ned. Ind. stooms. Batavia, kapt. C. C. L. Neijts, Z. M. troepen en bannelingen naar de Molukko's via Samarang en Soerabaija.

Met het Ned. schip Schoonverbond, kapt. D. D. Borchers, 2 [illegible] en 6 gepasporteerde militairen naar Amsterdam.

Met de Ned. bark Petronella Catharina, kapt. T. Hagen, de heer E. F. van Eegen naar Amsterdam.

Met het Ned. Ind. stooms. koningin der Nederlanden, kapt. E. Lewis, de heer W. Van Son en fam., de heer C. Van Son, Jhr. Holmberg de Beckfeldt, de heer Pahon, Van Huisteijn en Denckelberg, de luitenants de Haas en de Graaf en luitenant ter zee Ruidge naar Singapore via Muntok en Riouw.

Vendutie te Mr. Cornelis.

Donderdag, den 11 November 1858,

des Voormiddags ten 12 ure precies:

van **Twee Opstallen**, gelegen op den Bazaar te Mr. Cornelis en bij de boeken der Kongsie geregistreerd, sub No. 24 en 25, La. A.

De verkoop zal geschieden vóór bedoelde opstallen, terwijl dezelve afzonderlijk zullen worden verkocht.

(2696)

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.